

Florentin SMARANDACHE

INDIA MAGICĂ
(note de călătorie)

*Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2005*

Ilustrație copertă: Taj Mahal

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SMARANDACHE, FLORENTIN

India magică (note de călătorie) / Florentin
Smarandache - Râmnicu-Vâlcea
OFFSETCOLOR, 2005

ISBN:973-7743-16-4

Corecțura și grafica: Dan SÎRBU

*Tipar executat la Tipografia OFFSETCOLOR, Rm.Vâlcea
Calea lui Traian nr. 47, tel/fax: 0040 250 732522*

CUPRINS

Chemarea Indiei	5
Trafic infernal în Delhi	6
Amintiri despre Raj Kapur	8
Maimuțe și vaci pe străzi	9
Fortul Roșu	10
Sikhism	12
Muzeul de Istorie din Delhi	14
Un restaurant italian în Delhi	15
Sosirea în Calcutta	16
Partidul Comunist Bengalez la Putere!	18
Conferință la Universitatea „Jadavpur”	20
350 de limbi, 300 de triburi, 2.000 de dialecte	21
Am scăpat de <i>tsunami!</i>	22
Proiecție video în relief!	24
Indienii vor fi mai mulți decât chinezii!	26
România – Hagi!	26
Îmbrăcat în haine indiene!	28
Muzeul de Istorie din Kolkata	29
Palatul Victoria	30
Grădina Botanică	31
„ <i>Āsta e un Mirzafar!</i> ”	33
Muzeul și Templul Ramakrishna	35
Literatura bengaleză	38
Fascinanta mitologie hindusă	39
Yoga	44
Întoarcerea în Delhi	45
La Universitatea din Delhi	46
Infernul transportului	48
În Khajuraho	49
Viața la țară	51
Călugări care umblă dezbrăcați complet!	52
Parcul deschis	52
Celebrele temple erotice	54

La Orccha și Jhansi	56
De unde se trage svastica germană?	57
Faimosul Taj Mahal	60
Alt Fort Roșu	64
Arta hindusă	65
Viza indiană și vaccinarea	66
Temple și moschei în Agra	67
Înapoi în capitala Indiei	70
Paradoxismul lui Ghandi	72
Moscheia Jama Masjid	74
La Grădina Zoologică	75
Tomba lui Humayun	76
Nu există sfârșit, ci numai cicluri	77
Religia Bahai	79
Cel mai înalt turn de piatră din India	80
Un accident de auto-ricșe	81
Elefanți pe trotuare	82
Muzeul Național	84
Hoinărind pe străzi	85
Nu-mi iau adio de la India!	88

Chemarea Indiei

- 19. decembrie 2004
- Hai în India! Lilia țopăie de bucurie.

Drumul până la aeroport e ștrangulat, lângă Los Lunas, de un accident... un truck are cabina turtită, vreo 4-5 mașini de poliție cu becurile semnalând, un elicopter învârtindu-se pe deasupra...

Mașini puzderie, camioane pe 2-3 mile oprite... Începem să ne agităm... Pierdem avionul...

De când cu teroriștii și controalele astea nebune, trebuie să fii cu două ore înainte de plecare. Ne descaltă, îmi scot cureaua, ceasul, scurta și trecem prin filtru.

Aeroportul din L.A. a devenit neîncăpător. Puzderie de lume la zborul spre Hong Kong, înaintea noastră.

Câtă balenă de avion! Încap în el 300 de oameni.

Avionul spre Seoul plin ochi.

– N-am fost într-o adunătură cu numai din ăștia cu ochii mici! exclamă Lilia.

13 ½ ore de zbor Los Angeles – Seoul, wow! Chelnărițele-s ca niște păpușele cu ochi oblici; sunt alese una și una, parcă-s scoase din cutie. În fond ce-s Stewardesele? Rasa galbenă, scrie în biblie, va stăpâni lumea.

Am vederea tulbure, roșie de nesomn.

Cutreierăm jumătate de glob, de la est la vest (spre Indii). Încă 9 ore de la Seoul la Delhi. Avionul se umple de negocioși (Lilia zâmbește; că eu nu mă deosebesc de ei...! În Coreea îi făcusem un „*complighionf*” că are nasul mocs ca asiaticii!).

Un matematician român, Adrian Vasiu, din Cluj, s-a căsătorit cu o indiană și au o fetiță care vorbește engleză și hindi, dar nu și română. Înainte de a face rezervarea pentru bilete i-am cerut lui Adrian, acum cercetător la Universitatea din Arizona, informații despre India.

În aeroportul din Seoul, expuse mașini ale companiei DAEWOO care are o filială și la Craiova.

Trafic infernal în Delhi

În Delhi, ceată, dar călduț. Aici nu e iarnă, iar vara (mai – iunie) e foarte cald.

La aeroport ne-au așteptat dr. Ajay Kumar Sharma și fiul său cel mic Shubham.

Ah, ce aglomerație pe străzi! Nu respectă benzile. Autobuze, vanuri mici, biciclete, motociclete, ricșe, auto-ricșe clăie peste grămadă că mă mir cum nu se accidentează! Șoferii s-au obișnuit cu traficul. Dar eu n-aș putea conduce! Taximetristul pune muzică indiană la radio, ne mai înveselim. Trecem prin orașul nou, apoi prin cel vechi.

Amețim, ne doare capul de atâtă drum... Volanul mașinilor pe dreapta, circulația pe stânga; ca-n Anglia și Australia.

Tarabe multe, triciclete, homeless-i, cerșetori. Orașul vechi seamănă cu *medina*: străzi înguste, lume multă (în special bărbați, femeile cică stau acasă).

Ajay ne duce la o nuntă indiană unde întâlnesc profesori de la Universitatea Delhi, dintre care dr. Vinod Tyasi lucrează în Teoria Numerelor. Îmi propune să ţin o prelegere.

Localul nupțial are doi străjeri la intrare, cu halebarde ca-n castelele medievale, decor roșu. Femeile în rochii *sari*, bărbații la costume. Mireasa în roșu aprins. Doi-trei copii serveau cafele Cappuccino pe tăvi, iar în altă cameră autoservirea cu bucate indiene.

1\$ = 43-45 rupies

Primul templu hindus în care pătrundem: Hanuman Mandir. Ne descălțăm. Shubham cumpără o coroană de trandafiri roșii, însirați pe ață ca o salbă și puși într-un coșuleț micuț, împletit. Ne spălăm cu apă tămăduită, suntem miruiți și primim niște bobite galbene (am crezut că-s de la vreun fruct exotic, când colo erau dulciuri preparate în casă – „mâncarea Domnului” mi s-a spus).

Templul Hanuman Mandir

Băiatul lui Ajay nu mai are numele de familie Sharma, ca și tatăl său, ci Bhardwaj, luat după religie (Brahma).

Amintiri despre Raj Kapur

Ajay are un apartament dat de guvern. Lucrează ca bibliotecar la Colegiul Shyambe, care ține de Universitatea din Delhi și scoate revista „Bulletin of Pure and Applied Sciences”. La tomurile de matematică și fizică am contribuit și eu cu articole – aşa ne-am cunoscut.

În casă are o cătea dalmățiană cu patru cătei frumușei și jucăuși (albi cu picătele). Căteaua „îmbrăcată” într-un cojocel pe spate să nu-i fie frig.

Le spun de celebrul Raj Kapur și filmele indiene savurate în România când eram copil, în Bălcești-ul meu, „Vagabondul”, „O floare și doi grădinari”. Încep să cânt, după ureche, versurile în hindi:

*Mira juta hai japani
Yah patlun inglishtani
Shar pai lal topi russi
Phir bhi hai hindustani.*

Kavita, soția lui Ajay, râde. La televizor un actor, Jaikis Roy, îmi amintește acele vremuri.

Lakshmi este zeiță hindusă cu opt mâini, călare pe tigru, fiecare mână simbolizând lupta, pacea etc.

Kavita îi pune Liliei un *bindi* (bulină roșie între sprâncene, ca la indience).

Femeile poartă șalvari și fustă peste.

Lilia (cu *bindi* în frunte) și Kavita

Noaptea se auzea un fluierat periodic pe străzi, cică de la gardieni.

Maimuțe și vaci pe străzi!

Şase înşi intr-o ricşă mică. Maimuțe și vaci pe străzi. Biciclete puzderie printre mașini. Există și ricșe cu tracțiune... umană! În loc de cal, se înhamă un om, împinge proțapul ca un armăsar.

Renu (soțul ei ne schimbă dolarii în rupii și ne-a rezervat bilete de avion Delhi – Calcutta și retur), ne-a dat câte o păstaie verde cu bobite mici înăuntru și gust de mentă, numită *ilaicha*, pentru împrospătarea miroslui gurii.

Mașinile trec milimetric una pe lângă alta. Ah, bine că nu conduc eu!

La bazarul Chandni Chowic învălmășeală, îngustețe, negustori. O coloratură balcanică ai crede! Lilia se interesează de mătase, aur, argint. Numai bărbați pe străzi, foarte puține femei.

Prin Delhi trece fluviul Yamuna. Spălători de profesie, care spală rufe în râu și le usucă pe iarbă ori pe garduri.

Crematoriul Nigamboth Gihat (în religia hindusă morții se ard).

Camioane pline ochi cu oameni, stau lipiți ca peștii. WC deschis pentru sexul masculin: un zid cu despărțituri, formând mici compartimente, unde bărbații urinează. Iar pe lângă ei, la câțiva centimetri, trec pietoni, autovehicule, ricșe...!

Am întrebat dacă există WC-uri deschise și pentru femei. Damele din taxi au început să râdă; femeile n-au aceeași poziție...

Mamă, ce aglomerație pe străzi! Bărbați legați la cap cu fulare și basmale, parc-ar fi jumătate muieri.

Fortul Roșu

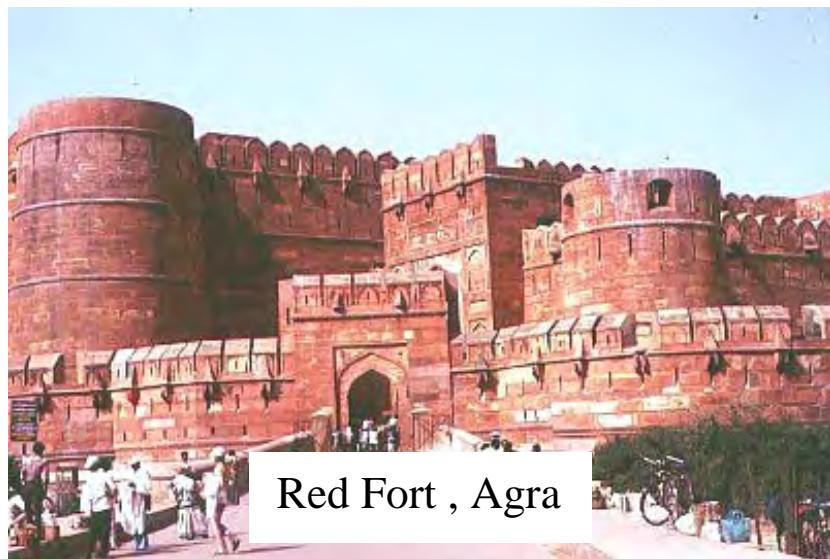
Vizităm Fortul Roșu, construit de Împăratul Shahjahan în 1639-1647, când a decis să mute capitala de la Agra la Delhi.

Marii conducători moguli și-au avut reședința în Delhi (1763-1858). Aproape două secole a fost India sub ocupație britanică (1763-1947).

Fortul, construit din stâncă roșie, marmură, mozaic a fost lăcașul regilor, împăraților.

Reginele aveau un palat aparte (Khas Mahal). Nu lipseau moscheile din fort. Delhi a fost capitala unui regat mare musulman între 1211-1556.

Turcii au introdus islamul și-au format un sultanat musulman la Delhi, în 1206.

- Regele indian avea multe regine! mă informează Ajay.
- Fericit om! glumesc eu.

Veverițe prin curtea fortului. Ultimul rege indian a fost Bahadur Shah Zafar. Imperiul Mogul a atins apogeul în timpul Împăratului Akbar. Din secolul al XVI-lea au pătruns europenii: englezii, francezii, portughezii, olandezii.

Sub ocupație britanică, Fortul Roșu a fost parțial demolat.

McDonald găsești și-aici!

Stilul indian: mai ieftin e mai bun (!).

Sikhism

Am intrat în Templul Sikh Guru Dwara. Spre deosebire de cele hinduse și de moschei, unde doar ne descălțăm, aici trebuia să ne scoatem și șosetele, mergând desculți. Lilia a pus o basma pe cap (așa era tradiția) și eu râdeam; spuneam că ar fi bine să poarte și voal.

Punjab este un stat de câmpie în nordul Indiei, religia lor este *sikhism*. „Sikh” înseamnă învățăcel, iar fondatorul acestei religii a fost Shri Guru Nanak Dev Ji (1469-1538), care a avut o viziune la Sultanpur de-a predica drumul spre iluminare și zeitate. Unii consideră sikhismul o formă de hinduism respingând însă castele și idolatria, ca o repurificare. Alți istorici cred că sikhismul este un sincretism între mișcarea *Bhakti* (din hinduism) și *Sufi* (din Islam).

Bhakti înseamnă devotiuie unei singure zeități, iar *Sufi*(sm) o formă specială de misticism islamic. În acest caz sikhismul este un paradox religios fiindcă unește / împreună credințe și practici religioase opuse; hinduismul și islamul.

Primul templu Sikh a fost construit la Katarpur. Există cca. 200 astfel de temple și 22,5 milioane pe glob (în majoritate în India și America de Nord) de evlavioși.

Între 1538-1708 au urmat nouă *guru*: Angad Dev Ji, Amar Das Ji, Ram Das Ji, Arjun Dev Ji, Tegh Bahadur Ji, Harkrishan Ji, Har Rai Ji, Hargobind Ji, Goving Singh Ji; al 11-lea e considerat Textul Sfânt al celor zece guru (Shri Guru Granth Sahib Ji). Destui credincioși Sikh-i consideră că religia

lor este o revelație directă de la zeitate, nefiind derivată de la alte religii. Sikhismul este monoteist.

Statul Punjab a fost fondat de Maharaja Ranjit Singh în 1801.

Scopul acestei religii este de a crea o relație strânsă cu divinul, care nu are formă, ci multe nume (precum musulmanii care cred într-un Allah cu 99 de nume) și care poate fi cunoscut prin meditație.

Sikhii cred în *samsara* (ciclu repetitiv: naștere, viață, moarte), *karma* (totalitatea acțiunilor bune și rele ale unei persoane, care determină soarta etapei următoare – aş zice eu cumva ca lanțurile Markov în probabilități) și *reîncarnare*. Toți oamenii sunt egali în fața lui Dumnezeu.

Reht Maryada este codul după care se conduc Sikhiștii și conține 27 de articole. Simbolul acestora se cheamă *khanda*. Privind portul lor, se aplică regula celor „5K”:

- *kesa* – păr și barbă lungi, niciodată tăiate;
- *kangah* – pieptene;
- *kacha* – pantaloni scurți;
- *kara* – brătară de metal;
- *kirpan* – pumnal ceremonial.

Bărbații Sikh își acoperă capul cu turbane de culori variante. Un turban (*judha*) are forma rectangulară, de 5 m lungime și aproape 1 yard (0,9144 m) lățime care le înfășoară părul prea lung. Aceste turbane îi disting din depărtare pe sikhiști de alții credincioși. În Arizona, după atacul din 11 septembrie 2001, un american a ucis un sikhist confundându-l cu un musulman.

Sikhiștii conservatori pledează pentru șezutul pe podea (pentru egalitate), iar cei liberali (în nordul Americii) doresc folosirea scaunelor și a meselor în temple.

Muzeul de Istorie din Delhi

Muzeul de istorie din Delhi. Despre lupta pentru independență a indienilor sub ocupație britanică.

Răscoala Chour-ilor (1767-1802), Bundela (1842), Răscoala lui Devan Veluthombi, Răscoala Jat-ilor (indieni din Kashmir, Punjab, Rajputana – 1809-1829), Bhil (1818-1831), Birsa Munda (1874-1902), Pușcașii Bengalezi (1857), Revolta din Meerut (1857), Azimullah (1820-1857), Rani Lakshmi Bai (1835-1858).

Primul război de eliberare al Indiei are loc în 1857. Namadhari Sikhs luptă pentru independență și protecția vacilor; este spânzurat în 1871. Executarea Kukașilor în 1872.

Mișcări de emancipare a femeii și împotriva rigidității castelor.

Scrisoarea de protest a lui Rabindranath Tagore în 1919.

Ghandi, care a trăit mult în Africa de Sud, ia conducerea luptei cu Madanmohan Malviya – el promulgă non-violență și desobediență față de legile engleze impuse indienilor. În 1930 se pronunță împotriva taxei pe sare, cerută de ocupanți – „Marea-i a noastră, sare-a-i a noastră, de ce să plătim taxe?” [citat din memorie].

Britanicii reprimau dur orice răscoală, spânzurau copii în public.

Subhas Chandra Bose fondează Armata Națională Indiană, care în 1944-1945 se războiește cu ocupanții.

Anglia, slăbită de Hitler în cel de-al doilea Război Mondial, nu poate contracara rezistența indienilor.

La 15 august 1947 India devine independentă. Primul ministru, Jawaharlal Nehru (1889-1964), instaurează Constituția (1950), federalizează țara pe baze lingvistice și adoptă o politică externă de nealiniere.

Un restaurant italian în Delhi!

Am văzut un grup de fete în costume școlare *grena* la muzeu, cu profesoara lor.

În privința religiilor, ca cercetător științific, aş pleda pentru *pantheism*, introdus de J. Toland (1705). Dumnezeul nu este o personalitate, o ființă, ci totalitatea legilor și forțelor naturii. Cum grăйт-a Baruch Spinoza (1632-1677): *Deus, sive Natura* (Dumnezeu, sau Natura).

Na = nu; *tiik he* = da.

Când răspund „da”, vânzătorii dau ușor din cap de la stânga la dreapta (ceea ce pentru noi înseamnă „nu”).

Băieții *punjabi* poartă o miniatură de turban cu un fel de coc în frunte. Limba *punjab* e apropiată de hindi. La canalul 39 urmăresc știrile, iar pe 4 muzică indiană.

Am descoperit un restaurant italian: *Fettuccine à la funghi*.

Namesteye = bună ziua.

O casă cu 3 camere în Old Delhi costă în jur de 40.000 \$ și e plătită în 10 ani.

Puri = pâine mică, umflată, ca o gogoașă.

Fructul *guava* se mănâncă tăiat în patru și cu sare pe el.

Raberk = un fel de brânză dulce, se mănâncă cu linguri plate de lemn.

Sosirea în Calcutta

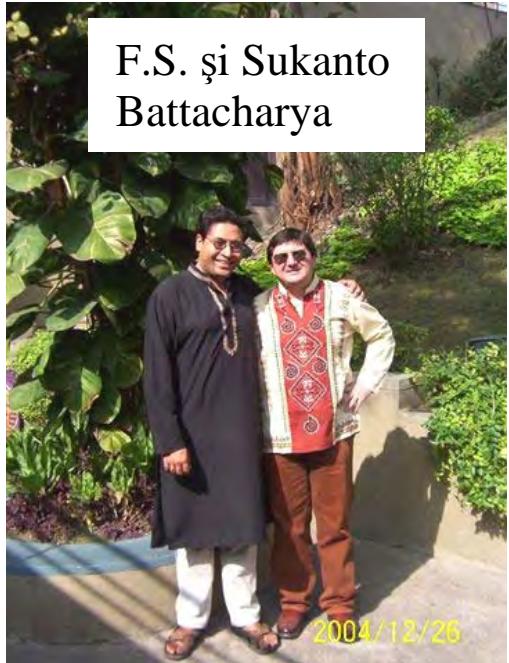
Cu liniile aeriene indiene nu mersesem! Dar, în aeroportul din Delhi, din cauza ceții permanente, zborul 264 spre Calcutta are întârziere 2 h și 45 min. Sukanto mă așteaptă ore în sir la avion...

Stewardesele au bluze negre și fuste roșii (sau verzi) cu floricele. Fiecare companie are costumul ei. Deși sunt numai două ore de zbor, primim mâncare (*dinner*).

Numele vechi al orașului Calcutta este Kolkata, scris peste tot.

Sukanto Bhattacharya s-a născut în Calcutta, și-a luat masteratul la Universitatea Jadavpur și doctoratul în Australia la Bond University, folosind și logica neutrosofică plus Teoria Dezert-Smarandache în teza sa de doctorat. Acum *alma mater* a sa ne invită să conferențiem.

Sukanto și-a găsit repede *job* la Universitatea *Deakin* din Melbourne, iar din luna mai a anului viitor va fi director la Universitatea Alaska Pacific din Anchorage, deci un alt pas mare peste ocean. Viitorul este al lui.

Între timp s-a căsătorit cu Sree și, cum eu îi uit fetei prenumele, îmi spune să-i zic *Three* (trei).

S-au cunoscut pe Internet, la *chat*, iar el i-a propus căsătoria fără să o vadă.

Ea făcea un doctorat în microbiologie la New York; de când cu terorismul și bioterorismul ăsta, microbiologii se caută în America.

Ne-au așteptat la aeroport cu două coșulețe de trandafiri roșii.

Universitatea Jadavpur ne-a cazat la Institutul de Cultură Ramakrishna (din Golpark), frumos, cu o grădină interioară plină de flori ca-n paradis.

Dormitul și mâncarea gratuite pentru cinci zile cât stăm în capitala bengaleză.

Limba bengali și scrierea sunt diferite de hindi, dar toți vorbesc hindi pentru a se înțelege. Engleza a căzut pe locul doi.

În Bangladesh, țara vecină din est, se vorbește tot bengaleza, dar cu alt accent și sunt musulmani, de aceea s-au și desprins de India, în vreme ce statul Bengal, rămas în federație, este în majoritate hindus.

Analog, Pakistanul, în vest, s-a desprins de India tot datorită religiei, dar provincia Kashmir deși cu populație predominant musulmană, a fost atribuită de britanici Indiei, iar Pakistanul o vrea înapoi, prilej de discordie între cele două țări

și de acte teroriste din partea musulmanilor contra Indiei (au pus bombe la Parlamentul din Delhi).

Partidul Comunist Bengalez este la Putere!

Reclame în engleză și bengaleză. Puzderie de taxiuri galbene pe străzi, ca răgăciile.

Toată lumea vinde și toată lumea cumpără. Tarabe una după alta. Comercianți desculți. O piață de legume. Mizerie mare. Sukanto ne sfătuiește să nu cumpărăm alimente; mâncăm doar la Institutul Ramakrishna ori în restaurante de calitate. Din cauza sanitației reduse și a climei umede bântuie hepatita. Localnicii sunt mai imuni decât noi la microbii de aici.

Pe strada Ekdalia Lilia încearcă să-și cumpere un *sari*, plus baticuri.

Surprinzător, pe garduri și case vedem simbolul Partidului Comunist Bengalez, secera și ciocanul, plus portretele lui Lenin, Stalin, Marx și Engels. Credeam că e pe cale de dispariție...

Există două state comuniste în India: Bengal și Kerala. Oamenii se tem să vorbească împotrivă.

Vizităm templul hindus Shri Radha Krishna, construit în 1970 de una dintre cele mai bogate familii indiene în afaceri: Shri Krishna Kumar Birla.

Krishna este zeul dragostei. Templer din piatră, sculpturi de marmură, picturi, fresce.

În medie, o familie indiană face doi copii, a scăzut numărul, s-au mai aşezat.

Iată-mă și la tropice! Ne ducem într-un parc înfrunzit, unii făceau baie, femeile spălau rufe. Întreb cum se numește lacul.

– N-are nici un nume! primesc răspuns.

Tramvai fără geamuri (ca-n Melbourne), din cauza căldurii.

Susanta, tatăl lui Sukanto, este patronul unei fabrici chimice din Kolkata.

Reformele sociale au fost introduse în India de Ram Mohan, Keshab Chandra, Vidyasagar, iar purtători ai științei moderne: J.C. Bose (care a făcut experiențe cu microunde), P.C. Ray, S.N. Bose, M.N. Saha, P.C. Mahalanobis.

Kolkata este considerată capitala culturală (în muzică, literatură, artă, știință). Epoca de aur a orașului s-a desfășurat între 1856-1861. Foamea bengaleză din 1943 a generat agitații spontane și răscoale în 1945-1946.

Un butic mic, o dugheană, are portar la intrare! Mă miram: oare ce păzește ăsta?

La toalete n-au hârtie igienică, doar robinete cu apă...

În *urdu*, limbă care se vorbește în Pakistan, dar și-n India, cu structură gramaticală asemănătoare cu hindu, dar multe cuvinte persane și arabe, plus scriere arabă (mulțumesc se zice *shukria*, iar rugăciune *namaz*)...

Ajay, deși hindus, studiase la o universitate musulmană din nordul țării și acolo învățase urdu.

Vânturi musonice pe-aici: iarna bat dinspre uscat spre ocean, iar vara dinspre ocean spre uscat.

Conferință la Universitatea "Jadavpur"

La Universitatea Jadavpur am lăsat 12 cărți de-ale mele. Pe 22 octombrie am ținut o comunicare de-o oră despre logica neutrosfică și Teoria Dezert-Smarandache, iar Sukanto Bhattacharya a prezentat aplicațiile lor în business, finanțe și economie. Au asistat peste 100 de studenți, iar dintre profesori am discutat cu Gautam Bandyopadhyay și Amitava Gosh din cadrul Institutului De Business Management. Gautam lucrează în *rough sets* [mulțimi brute].

Florentin Smarandache într-o conferință

Am început prin: „*India este o țară magică pe care mi-am dorit de mult s-o văd...*” și asta a plăcut studenților, am

simțit după murmurul lor.

Întreaga prezentare a fost filmată și va fi pusă în site-ul Universității. Sukanto a zis că va fi anunțată la Televiziunea Națională.

- Mamă, exclam, să ne vadă un miliard de oameni!
- Că doar n-au să se uite toți la televizor.

Universitatea Jadavpur este renumită în inginerie și marketing. Mulți specialiști pregătiți, în special la Indian Institute of Technology, lucrează prin America în Silicon Valley ca specialiști în computere. Exportul de creiere din lumea a treia către Occident...

Orașul Madras din statul Tamil Nadu, unde predă dr. W. B. Vasantha Kandasamy – colaboratoarea mea la structuri algebrice Smarandache, plus neutrosofice - are trei anotimpuri: cald, mai cald, și încă mai cald!

Denumirea lui a fost recent schimbată în Chennai.

prof. univ. dr.
W.B.Vasantha Kandasamy

*350 de limbi,
300 de triburi,
2.000 de dialecte!*

„Florentin Smarandache”
în bengaleză:

ফ্লোরেন্টিন
শ্বারণ্দাক

și în hindi:

फ्लोरेंटिन
श्वारन्दाकी

Există două scrieri majore în India: *DRAVIDIAN* (în sud) și *DEVNAGRI* (în nord). *Devnagri* provine din *sanskrită*, Devnagar este o localitate mitologică în nordul Indiei. Se vorbesc 350 de limbi principale și sunt tot atâtea scrieri diferite.

Limbile indiene din nord s-au format din *sanskrita* folositoare la curțile regale, dar și din vorbirea populară (*pali*, *prakrit*). De exemplu bengaleza s-a format din *pali*. În total sunt vreo 2000 de dialecte.

Documentate, sunt cca. 300 de triburi, dar mai sunt triburi prin păduri care nu vor să se amestece cu lumea modernă.

În limba hindi substantivele au trei genuri: masculin, feminin, neutru, dar unele sunt bizare. De pildă: mașina mergând e de gen feminin, în vreme ce mașina stând e de genul masculin.

„*Sukanto*” înseamnă *care arată bine* (*kanto* = care arată; *su* = bine), în vreme ce soția sa, „*Sleepurna*” înseamnă *plină de dulceață* (*sree* = dulceață; *purna* = plină) dar și zeița înțelepciunii, încât Sukanto exclamă că s-a căsătorit cu o zână.

Am expediat opt vederi, 5 rupii în India și 15 rupii în străinătate: dr. Vasantha (în Madras), mama, Dan Lupescu, Mircea Monu, Eugen Evu, Jean Dezert, Albena Tchamova, Homer Tilton.

Am scăpat de tsunami!

Pe 26 decembrie cutremure în Indonezia de $8,4^{\circ}$ Richter și în Madras de $6,2^{\circ}$ Richter. Au murit peste 3.500 în India,

plaja Marina, a doua ca lungime din lume, a fost măturată de valuri înalte de 50 metri. 100 de turiști străini decedați. Și eu tocmai voi am să merg în Madras! Noroc că ni s-a ivit șansa cu Kolkata, am fi fost acum pe fundul Oceanului Indian duși de uriașul *tsunami*... 150.000 de dispăruți în zonă: Indonezia, India, Sri Lanka, Malaezia, Somalia, Tailandă...

M.P. Birla Planetarium prezintă zilnic la 13³⁰ un film de o jumătate de oră în engleză, restul rulărilor este în limba bengaleză. Despre constelații, apoi Sistemul Solar. Dacă planetele Mercur și Venus n-au sateliți, celelalte planete împreună au 100 de sateliți. Saturn este de 740 de ori mai mare decât Terra.

Catedrala Catolică St.Paul, lângă Planetarium, se-nalță albă, măreață, cu turle săgeată spre cer.

80% sunt hinduși, 15% musulmani, iar 5% creștini, evrei, bahai, etc.

Locuitorii Calcuttei, cosmopolici, au nevoie de un motiv pentru celebrare. Ei sărbătoresc Crăciunul (deși puțini sunt creștini), Ramadamul (deși trăiește o comunitate musulmană mică în oraș), plus festivitățile hinduse (în octombrie).

Pe 25 decembrie strada centrală era împodobită cu lumi, pomi de iarnă, Moși Crăciuni în costume roșii și puzderie de oameni ca furnicile pe trotuare, n-aveai loc să te miști.

Tatăl lui Sukanto, pe care al doilea Război Mondial l-a prins la Londra, sub bombe germane, ne-a invitat la restaurantul Peter Cat, preferatul familiei lor, unde ne-au servit mâncare bengaleză (hobby-ul meu să gust bucate culinare din

țările prin care trec): kebap indian (*tandoori*) și ceva dulce (*rassogolla*). ★

Evenimentele curg avalanșă că nu mă pot abține cu notatul.

Fără centură, la intersecții șoferii opresc motorul.

Patru consulate americane în India, la Delhi, Bombay, Madras și Calcutta.

În 2003, teroriști islamici antrenați în Bangladesh, au atacat Consulatul American din Calcutta. Șapte polițiști indieni au murit, dar nici un american.

Am telefonat în Madras. Familia Profesoarei Vasantha Kandasamy e ok după tsunami.

Proiecție video în relief!

Sukanto și Sreepurna mă determină să cumpăr două cămăși bengaleze *Kantha* (cu floricele de-ale lor la deschizătura gâtului, de se poartă peste pantaloni, lungă până la genunchi, ca un sac tras pe cap).

Florentin Smarandache – hindusul

Târguim în complexul *Swabhumi* (swa = a sa, bhumi = casă).

Intrăm într-un teatru 3D. O reprezentare video de 15 minute.

Ni se dau ochelari speciali pentru a vedea în relief. Animalele parcă ieșeau din ecran și se apropiau de noi, că nefiioram.

Expoziție de pictură Mamata Banerjee. Stil modern-naiv, culori speciale. Mamata activează și în parlamentul bengalez și-n plus este autoarea a 18 cărți politice în engleză și bengali.

Dineu la Restaurantul Dakhsini – bucătărie din sudul Indiei. Pâinea (*dosa*)e făcută din orez și linte, lungă și umplută cu vegetale. Într-o familie din Tamil Nadu sau Kerala, o pâine poate ajunge la 3 metri lungime. Budinca de orez (*idlis*) e pusă pe o frunză de banană așezată pe un platou. Întreb dacă se mănâncă și frunza. Sukanto și Sreepurna se prăpădesc de râs. Desert: *rawakesri*, *dahi* (iaurt), *bada* (un fel de *pancake*).

Bâlciul industrial. Expoziții din Bangladesh, Pakistan, China, Iran, Turcia și desigur India. Sculpturi în marmură și piatră (onix).

În bengaleză „mulțumesc” se zice *dhorya baad*, asemănător cu hindi. Atâtă lucru le adresez și eu soților Bhattacharya pentru enormul ajutor în Calcutta.

Indienii vor fi mai mulți decât chinezii!

Primul ministru, Manmohan Singh, a propus în Parlament ca India să obțină drept de VETO în cadrul Națiunilor Unite – alături de SUA, Rusia, Anglia, Franța și China (scrie în „The Tribune” din 22 decembrie, pe prima pagină).

Se prevede ca în anul 2010 populația Indiei, actualmente de 1,1 miliarde de locuitori, să depășească pe cea a Chinei (1,3 miliarde), deoarece în China o familie nu are voie să aibă mai mult de un copil, în vreme ce în India nu-i nici o restricție. Densitatea populației este de 2-3 ori mai mare în India, al cărei teritoriu este de aproximativ 3 ori mai mic decât al Chinei.

Circa 50% din populația Indiei vorbește hindi, deci peste o jumătate de miliard.

26 de state sunt federată, Delhi, capitala, este dominion independent.

În fiecare stat se învață la școală limba statului, hindi și engleză – la fel se înțeleg și locuitorii între ei. Toți vorbesc hindi, mai bine sau mai rău, dar nu toți vorbesc engleză (numai cei educați). Pe stradă vânzătorii înțeleg prețurile în engleză, te poți tocmai cu ei: *hundred, two hundred...* Pentru cei care nu știu deloc engleză scriem prețurile pe-o hârtie.

România - Hagi!

Sukanto îmi dăduse cartea sa de vizită cu telefoanele de la reședință și mobil pentru a-l suna în caz de urgență.

La Institutul Ramakrishna ne serveau ceai de două ori pe zi, între mese: ne trezeau dimineața la 06³⁰ și după amiaza la 16³⁰.

Mircea Monu mi-a dedicat și-o „poezea, care sună cam aşa”, á propòs de Calcutta („Călcata” pe englezeste):

*„Călcat-a Florentin, că-l duse ruta,
Taman în India, chiar în Calcutta,
Oraș din delta fluviului Gange,
Unde, după unii, se ținu de... „goange”*

*Dar, de fapt, el ținu, la tropice,
Conferințe... neutrosofice!!!”*

Mulți cetăteni umblă desculți prin oraș. Pe strada Rash Behari cumpăr o sticlă îmbuteliată de apă. Vânzătorul zâmbește că am un „accent simpanic”.

- De unde ești? întreabă.
- Din România.
- Hagi, râde el.

Până mai ieri străinii asociau țara noastră cu Nadia.

„Fericirea pe care o dai te face mai fericit decât fericirea pe care o primești.” (Sree Ma)

Pe bancnotele indiene figura lui Mahatma Ghandi, părintele națiunii.

Locuri de rugat pe trotuare, un fel de troițe mici, cu lumânări aprinse și statueta ori icoana zeiței hinduse Lakshmi. Câte un trecător se mai oprește și se roagă cu mâinile strânse la piept.

Murdărie pe străzi, înși dormind pe cartoane. E destul de cald și „iarna” în Kolkata (oficialitățile au renunțat la denumirea englezescă a orașului de „Calcutta”, revenind la numele băstinaș).

O pasarelă ne duce la gară. Trenuri pline puhoi, călători pe scări (se mai întâmplă accidente când mai cade câte unul...), iar în vagoane sumedenie de mâneră pe tavan de care se țin cu mâinile oamenii ca stridiile.

Îmbrăcat în haine indiene!

Am cumpărat un ziar „Hindustan Times” și-o revistă „India today”; pe lângă periodicele în limbi locale, care-s total diferite, nefolosind nici un alfabet comun (de pildă, în Uniunea Sovietică se folosea doar scrierea chirilică, excepție pentru republicile Georgia și Armenia), apar publicații și în engleză, distribuite prin toată India.

Femeile poartă cerclă în nara stângă. Miroșuri exotice...

M-am îmbrăcat bengalez, totul cumpărat din Kolkata: cu pantofi portocalii, cămașă galbenă cu floricele la rever, pantaloni culoarea oului de rață. Arăt ca scos din cutie.

F.S. îmbrăcat în tradiționalele cămași indiene

– Parc-ai fi Lituța! se enervează Lilia. Să nu vii lângă mine că mă faci de râs!

– Bă, da' cine e Lituța? fac eu pe nepriceputul...

Ce nebunie e cu traficul ăsta! N-am mai văzut atâtă dezordine, nici în China nu era astfel! Autobuzele n-au geamuri la ferestre (din cauza căldurii toride și umezelii, mai ales vara), parc-ar fi din altă epocă!

Călugării hinduși poartă o robă lungă (*gorcea*), de culoarea șofranului. Zece călugări pot forma o mânăstire.

Muzeul de Iсторie din Kolkata

Muzeul de Iсторie din Kolkata, înființat în 1814. Statui din sec. II î.C. Pomul dorințelor. Există și aşa ceva; frumos, poetic.

În India nu se mumificau, ci se ardeau, morții, iar cenușa păstrată. Hinduismul nu este doar o religie, ci și un mod de viață. principiile morale și naturale ale unei persoane (*dharma*), însumând ordinea și legea cosmică.

Este o evoluție a credințelor vechi (*sanatán dharma*).

Statui negre din granit. Cel mai important templu budhist din lume, construit de Angkor Vat, dăinuie în Cambodgia. Cenușa sfinților budhiști era depusă în *stupa*, memorial de forma unui dom.

Dacă vrei poți să cumperi duplicatul oricărei statui din muzeu, plătești și-ți vine prin poștă. Muzeul, prin dimensiune și valoare, este comparat cu Louvre-ul. O expoziție de artă (sec. XIX-XX). Iată și o carte de acum 3.500 de ani...! „*Khiradanama-i-Sikandri*”, de Jami (1538 î.C.).

Statuia Reginei Victoria a Marii Britanii, o încăpere cu fosile.

Palatul Victoria

Palatul Victoria, construit la sfârșitul sec. al XIX-lea de către englezi. De la intrare ne întâmpină statuia impunătoare a lui Edward al VII-lea, *Rex Imperator* (1901-1910), fiul Reginei Victoria și-al Lordului Albert din Saxe-Cobourg-Guvernator al Indiei pe vremea aceea era Lordul Curzon.

Palatul Victoria, Calcutta

[Mă dureau picioarele, să mor, de atâtă colindat toată ziulică, din muzeu în muzeu, din templu-n templu...] Palatul e asemănăt cu Taj Mahal-ul. Regina Victoria (1819-1901) care a domnit mult, între 1837-1901.

A fost încoronată de către omul de stat britanic Disraeli, împărăteasă a Indiilor în anul 1876.

Perioada „victoriană” a constituit apogeul imperialismului britanic, după care a început să decadă, pierzând colonie după colonie, ultima posesiune fiind Hong Kong-ul, cedată Chinei în 1997.

Expoziție de tablouri (Thomas Daniell, William Daniell etc.).

Multe lupte între francezi și englezi s-au dat pentru India. Mă-ntreb dacă ar fi câștigat francezii, cum ar fi arătat India astăzi?

Există un orașel Chandernagor, la șase ore de Kolkata, în același stat (Bengalul de Vest), pe râul Hooghly, cu peste ½

milion de locuitori care mai vorbesc franceză și învață în școală franceza. Fostă colonie franceză și-a obținut independența în 1951.

Analog, teritoriile Pondichéry, Mahé, Kārikāe și Yanaon cedate în 1952-1956 Indiei.

Portughezii au posedat și ei mici colonii: Goa, Damān și Diu, cu peste un milion de locuitori și 3.813 km², înglobate Indiei independente în 1961. Portughezii au evitat conflicte cu englezii și francezii pentru teritoriul indian.

Și olandezii avuseseră colonii indiene.

Grădina Botanică

La Grădina Botanică trecem cu taxiul peste fluviul Gange, cel mai lung din India (3.090 km), care izvorăște din Munții Himalaya și se varsă într-o vastă deltă în Golful Bengal. Foarte lat, e navigat de vapoare. Plătim taxă de pod: 10 rupii.

Lacul Sadiri e acoperit cu frunze și linte, de nu se vede apa deloc, parcă un pictor a dat cu pensula și a lăsat dâre murdare.

F.S. cu nuferii, la Grădina Botanică

Un arbore parc-ar fi o împletitură de mai mulți arbori, Marele Banyan (*Ficus bengalensis* L. – fam. Moraceae), un

copac cât o sută! Crengile s-au legat de pământ și-au format o... pădure! Are peste 250 de ani și se întinde pe o arie de 15 acri (6,07 Ha = 6.070 m²).

Așa ceva n-am mai văzut în peregrinările mele. Tulpina principală a fost tăiată în 1925. Copacul crește, parcă, de sus în jos. Lăstarii se lungesc și se înfig în sol formând rădăcini. Ca un om care șade-n multe mâini.

F. S. la Grădina Botanică

De la grădină am purces pe jos, prin mahala. Pe ziduri, vopsite, iar secera și ciocanul, plus portretele lui Marx, Engels, Lenin, Stalin.

Canalizări deschise, murdărie. Spitalul de tuberculoși.

Mergem pe strada Andul: gălăgie, animale. Un circar cu un urs ținut în lanț care se urcă în spatele unui copil.

Trecem pe lângă un câmp militar. Autobuze cu flori, ce minunat!

Târguim în Piața Gariahat.

Sportul național în India este *cricket*, introdus de

britanici, nu fotbalul ca-n Europa și America Latină. Stadion pentru curse de cai.

Fortul William.

City Hall – muzeu construit în 1814 privind istoria Indiei.

,„Asta e un Mirzafar!”

Kolkata, cu peste zece milioane de locuitori, a fost capitala Indiei sub ocupație engleză de la 1772 până în 1912, când New Delhi devine capitală federală.

În sec. XVIII Compania Engleză a Indiilor Orientale și Compania Franceză a Indiilor (Dupleix) pătrund în zona bengaleză.

Bătălia de la Plassey din 1756 a dat câștig de cauză englezilor. De fapt francezii câștigaseră bătălia, aliați cu musulmanii, împotriva englezilor aliați cu hindușii, însă un indian trădător din tabăra franceză, „Mirzafar”, n-a mai atacat cu flancul său deoarece englezii îi promiseseră că-l vor instaura pe el rege după luptă în locul lui Siraj-ud-Damla. Bineînțeles că nu l-au pus rege, ba chiar l-au omorât, iar Mirzafar a rămas în vorbirea populară bengaleză ca un laș, trădător, om de nimic: „Asta e un Mirzafar!”

Mir Qasim, succesorul lui Siraj e învins de englezi la Buxar în 1763.

Renașterea bengaleză s-a produs între 1856-1930. Luptătorii bengalezi pentru independență, între 1857-1947, erau execuțiați de către britanici – conform documentelor prezentate în muzeu.

Când doi se ceartă (Anglia și Germania în cel de-al doilea Război Mondial), al treilea câștigă (India și alte colonii engleze, care s-au eliberat). Puterile Axei (Germania, Italia,

Japonia și sateliții lor) au implicat destrămarea Imperiului Britanic.

Vizionăm un film despre obținerea independenței indienilor, pe ecran oval, de jur-împrejurul unei camere unde stăm în picioare. [Așa cum mai văzusem la Marele Zid, în China.]

Curios că-n 1920 se înființase un partid comunist în India.

Ghandi conduce mișcarea de *necooperare* cu ocupantul britanic, din 1920 și de ignorare a legilor sale, care duce, împreună cu alți factori conjuncturali externi, la independența Indiei pe data de 15 august 1947.

Am ascultat un cântec compus și cântat (vocea originală) de către Rabindranath Tagore (1861-1941), laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1913. Bustul său se găsește și în Muzeul Nobel din Stockholm, unde am fost în vara lui 2004.

Kolkata, centrul cultural, economic, industrial depășind uneori Delhi, a dat lumii cinci laureați ai Premiului Nobel:

- Ronald Ross, 1902, în medicină, pentru inventarea vaccinului contra malariei;
- Rabindranath Tagore, prezentat mai sus;
- C.V. Raman (1888-1970), în fizică, descoperitorul Efектului Raman privind difuziunea luminii în medii transparente;
- Măicuța Tereza, 1979, pentru pace, fiindcă a propagat, ca misionară, creștinismul în India.
- Amartya Sen, 1998, în economie.

Tatăl lui Sukanto ne-a servit cu bere bengaleză *kalyani* și dulciuri *mouri, saunf* după care salivez numai gândindu-mă.

Multe orașe indiene n-au semne de circulație în engleză, doar în limbi locale. Greu te descurci ca șofer.

Am trecut pe lângă Colegiul Catolic St.Xavier, unde studiase Sukanto.

– Deși au supt după colonia lor, generând revolte ale locuitorilor din India, britanicii totuși au împins țara înainte prin introducerea tehnologiei – a îndrugat tatăl lui Sukanto.

Muzeul și Templul Ramakrishna

A doua zi Sukanto ne-a trimis mașina și șoferul tatălui său, Ranjit îl chema, să ne ducă într-un mic orășel, Howra, unde se află Muzeul și Templul Ramakrishna.

Pe lângă descăldat, nu aveam voie să vorbim în templu.

Bagavan Sri Ramakrishna (1836-1886) a fost un brahman care a atras mulți discipoli. Brahmanii sunt membrii ai castei sacerdote, prima dintre castele hinduse.

El a lansat mișcarea Ramakrishna. S-a născut în satul Dakshineswar (azi încorporat în Kolkata) și-a plecat la oraș, în Kolkata, unde construiește Templul Kali, după instrucțiuni divine. Aici are multe revelații, experiențe supranaturale, viziuni.

Muzeul este în formă de floare de lotus și prezintă momente sacre din viața sa, precum și din viața Măicuței Sfinte Sri Sarada Devi (1853-1920), succesoarea lui directă și soție. și a călugărului Swami Vivekananda (1863-1902), arhitectul muzeului.

Etimologic, cuvântul „mouseion” – loc de contemplare.

Martorul tăcut al realizărilor lui Ramakrishna este terenul numit Panchavati. Maestrul însuși a plantat cinci pomi sfinți: *Ashvattha*, *Bilva*, *Vata*, *Ashoka* și *Amalaki* (sau *Dhatri*) pentru a forma un nou Panchavati.

Pe partea exterioară a muzeului sunt picturi murale, basoreliefuri înfățișând scene din contemporaneitatea lui Sri Ramakrishna în Kolkata și viața rurală bengaleză.

Zeitate hindusă

Discipoli ai lui Ramakrishna: *Swami Brahmananda* (1863-1911) care are și un templu, *Sora Nivedita* (1866-1930), *Swami Ramakrishnananda* (1863-1911), *Swami Premananda* (1861-1918), *Swami Adbhutananda* (?-1920), *Sora Bull* (1850-1911), *Swami Shivananda* (1854-1934), *Swami Subodhananda* (1867-1932), *Swami Saradananda* (1865-1927), *Swami Niranjananda* (1862-1904), *Swami Advaitananda* (1828-1909), *Swami Akhandananda* (1864-1937), *Swami Vijnanananda* (1868-1938), *Swami Suddhananda* (1872-1938), *Swami Virajananda* (1873-1951), *Swami Trigunatitananda* (1865-1915), *Swami Abhedananda* (1866-1939), *Swami Saradananda* (1865-1927), *Swami Turiyananda* (1863-1922) etc.

Swami este titlu de respect pentru predicatorii religiei hinduse, dar mai înseamnă și om învățat, autoritate. Călugării hinduși poartă acest apelativ.

Chiar și scriitorul francez Romain Rolland, lansatorul literar al lui Panait Istrati, a relatat despre *vedanta*, filozofie hindusă monistică bazată pe cele patru cărți sfinte vechi, cunoscute sub numele de *veda*.

Monument dedicat călugărilor hinduși (*samadi Pitha*).

Templul soției lui Ramakrishna este acoperit cu bambus. Născută la 22 decembrie 1853, în Jayrambati, Măicuța Sfântă Sri Sarada Devi s-a căsătorit la vîrstă de 5 ani cu maestrul. Până-n sec. XIX, fetele indiene se măritau sub vîrstă de 9 ani, cu bărbați mult mai vîrstnici; rămâneau văduve și nu aveau voie să se recăsătorească; în timpul renașterii bengaleze li s-a permis dreptul la recăsătorie, fiindcă erau prea multe văduve.

Swami Vivekananda a predicat *vedanta* și în Parlamentul Religiilor din cadrul Institutului de Artă din Chicago în 1893. El a scris și o carte ciudată: „Cultura Castelor și Socialismul”, care se vindea la librăria din curte. Am cumpărat două cărți de el, totuși: „*Essentials of Hinduism*” și „*Buddha and his message*”.

Monismul este o doctrină care susține că există o singură substanță sau principiu la baza oricui și la orice, iar *Nirvana* este starea de contopire a sufletului individual cu spiritul suprem, prin strigarea dorințelor și plăcerilor și atingerea binecuvântării divine.

Iată un astfel de poem liric, ilustrând devotarea primară de la privirea fixă și uitarea de sine până la unirea ultimă cu Dumnezeul:

„Am plantat un răsad la ușa mea
Și lăstarii s-au înălțat până-n rai;
Iasomia a-nflorit, a-nflorit
Când am smuls petalele,
Muguri au apărut în abundență;
Eu am țesut îmbrăcămintea unei flori
Cu firele minții

*Și am dedicat-o lui Vitthal,
Lordul zeiței Rakhumai.”*

[Jnaneswar (1257-1296), brahman]

Yoga are patru forme: *Bhaki, Karma, Raja și Jnana.*

Mulți tineri educați vor să emigreze, în special în America, fie Canada, Australia sau Anglia (zonele anglofone) pentru afirmare.

Pe străzi, multe camioane *Tata* ale unei firme indiene.

Gita este biblia hinduismului.

Robele călugărilor sunt de culoare portocalie.

O inscripție în curtea Complexului Religios Ramakrishna:

„Atenție la hoți!” [*Be aware of thieves!*]

Vaci cu cocoașă groasă, ca la cămilă, cum n-am mai văzut.

Literatura bengaleză

Limba bengaleză (*bangla basha*) este vorbită de 200 milioane de locuitori în statele indiene Bengalul de Vest,

Tripura dar și-n Bangladesh și s-a format în anul 1000 d.C. Literatura a început cu versuri religioase buddhistice (*charyapada*). Cățiva scriitori clasici bengalezi:

- *Ishwarchandra Vidyasagar* (1820-1891), prozator și autor de manuale școlare;
- *Bankim Chandra Chattopadhyay* (1838-1894), a compus cântecul național „*Vande Mataram*”;
- *Michael Madhusadan Datta* (1824-1873) a fost un mare poet bengalez care a introdus o nouă formă lirică: *amritakshar chanda*;
- celebrul *Rabindranath Tagore* (1861-1941), autor de romane, nuvele, drame, poeme și mai ales cîntece compuse de el, numite *Rabindrasangeet* și autor al Imnului Național Indian „*Jana Gana Mana*”. Culegerea de poeme „*Gitanjali*”, tradusă în engleză, i-aduce Premiul Nobel pentru Literatură în 1913;
- *Sarat Chandra Chattopadhyay* (1876-1938), a scris romane care au fost puse în scenă de Studiourile de Film din India.

Poeți renumiți:

- *Sukumar Ray* (1887-1923), creator al personajului pentru copii *Pagla Dasu*;
- *Jibanananda Das* (1899-1954), care introduce versul liber;
- *Kazi Nazrul Islam* (cca. 1900-1976), denumit și *poet rebel*.

Fascinanta mitologie hindusă

Citesc din *Neria Herish Hebbar*, fascinanta mitologie hindusă. Din perioada vedică, tatăl tuturor zeilor și-al umanității a fost *Deva (Prajapati)*, înlocuit apoi de mulți zei, cei mai importanți fiind:

- *Indra* – zeul războiului, înfățișat în şaroită, cu trăznetul în mâna;
- *Varuna* – zeul respectării legilor naturii și-al ordinii cosmice (*Rta*);
- *Mitra* – zeul jurămintelor și conveniențelor sociale; acesta face parte din pantheonul zoroastrian (numit și mazdeism); zoroastrianismul este fondat în sec. VIII-VII î.C. de către Zoroaster (sau Zarathustra) în Persia, înaintea convertirii la islam, iar principiile sale (*avesta*) conchid lupta continuă dintre spiritul binelui (*Ormazd*) și-al răului (*Ahriman*), învingând desigur binele și-n viața de după moarte (mie, însă, mi-aduce aminte de cartea lui Nitzsche „*Aşa grăit-a Zarathustra*” privind voința celui mai puternic, dar și de filmul „*Zorro*” – cu Alain Delon).
- *Surya* – zeul soarelui, cu multe forme și nume: Savitru, Pushan, Visnhnu;
- *Agni* – zeul focului, intermediar între oameni și zei;
- *Soma* – zeul lunii;
- *Rudra* – zeul din munte;
- *Yama* – zeul morții.

Iar ca zeițe:

- *Prthoi* – zeița pământului;
- *Aditi* – mama zeilor;
- *Ushas* – zeița răsăritului;
- *Ratri* – spiritul nopții;
- *Aranyani* – zeița pădurii;
- *Kama* – zeița iubirii.

Religia hindusă a evoluat ulterior, hindușii crezând într-un Zeu Universal, conform filozofiei vedice referitoare la Sufletul Lumii. Puterea acestui zeu se manifestă în tot ceea ce ne încjoară: ființe sau obiecte.

Este venerată de către evlavioși trinitatea divină: *Brahma*, *Vishnu*, și *Shiva*.

Brahma este creatorul universului și șeful trinității.

Vishnu este protectorul și conservatorul umanității; soția lui, Lakshmi, stă în dreapta sa; el călătorește pe marele vultur (*Garuda*) și locuiește în paradisul cel mai înalt (*Vaikunta*); restaurează, când simte un dezechilibru. ordinea și bunăstarea lumii.

Shiva este zeul creației și-al distrugerii (paradoxal deci); în spatele său șade frumoasa lui soție *Parvathi*; are un al treilea ochi în frunte, iar din părul său izvorăște râul sfânt Gange; *Shiva* reprezintă moartea și timpul care distrug totul.

Din această trinitate, *Vishnu* se distinge prin cele zece încarnări (avataruri) ale sale (Sukanto mi-a dăruit un set al lor, din plastic, iar, ajuns acasă, Lilia mi-i lipește pe peretele din antreu).

Matsya (peștele) – când s-a întâmplat o inundație universală, *Vishnu* a luat forma unui pește și-a salvat primul om (*Manu*), familia sa, pe cei șapte sfinți (*rishis*) și *Vedele* într-o barcă.

Kurma (broasca țestoasă) – la fel, într-o inundație cosmică, recuperează gusturile delicioase și mirosurile sănătoase (*amritha*).

Varaha (porcul mistreț) – *Vishnu* s-a încarnat în porc mistreț și a scos pământul din fundul oceanului cosmic, unde fusese aruncat de către demonul *Hiranyaksha*.

Narasimha (omul-leu) – *Vishnu*, metamorfozat în om-leu, îl ucide pe demonul *Hiranyakashipu*, care persecuta pe zei, oameni și chiar pe fiul său *Prahlada*.

Vamana (piticul) – tot din cauza unui demon, *Bali Chakravarthy*, care obținuse puteri supranaturale prin ascetism (*tapas*) și amenința zeii, *Vishnu* se preface în pitic, apoi în urias și-l distrugе.

Parashurama (*Rama cu Toporul*) a omorât toți bărbații clasei Kshatriya din 21 de generații successive și a scos de sub apa mării terenurile Kerala și Kanara de Sud.

Rama, prințul Ayodhya-ei; glorioasa aventură a lui Rama este descrisă înșapte cărți epice, numite „*Ramayana*”, de către înțeleptul Valkimi; Rama a scăpat lumea de opresiunea demonului *Ravana*, regele Lankei.

Krishna este eroul epopeii „*Mahabharatha*”, scrisă în limba sanscrită în anul 200 î.C. El a făcut multe miracole în copilărie, a ucis pe demonul *Puthani*, iar mama lui adoptivă, Yoskoda, când s-a uitat în gură-i, a avut impresia că a văzut întreg universul. S-a căsătorit cu Rukmini, fiica regelui Vidarbha; datorită aventurilor sale amoroase a ajuns să aibă 16.000 de neveste și 180.000 de copii și nepoți.

Buddha condamna pe ticăloși și a avut compasiune față de animale.

Kalki este încarnarea la ceea ce va trebui să vină, Vishnu apărând pe un cal alb, cu o sabie în mâna.

La genul feminin, Mama Zeiță este cea mai venerată. Ea posedă multe nume: *Parvathi* (fiica muntelui), *Mahadevi* (marea zeiță), *Sati* (virtuasa), *Gauri* (alba), *Annopuma* (donatoarea de mâncare), *Matha* (măicuța) sau *Amnai* (măicuța – în limba tamil). Numeroase temple s-au construit pentru ea.

Există și zei ori spirite locale (fiecare localitate are zeiță ei sub un pom sacru), unii protectori de boli:

- *Shitala* – protectoare contra pojarului;
- *Manasa* – zeiță-șarpe, protectoare contra mușcăturilor de șarpe.

Spiritele rele (*Asuras*) și cele bune (*Suras*) erau într-o permanentă luptă. Cel mai infam spirit rău, *Ravana*, avea zece capete și a murit din mâinile lui Rama. [În basmele oltenesti,

Făt-Frumos omora balaurul cu șapte capete și se căsătorea cu Ileana Cosânzeana.]

În religia hindusă au fost ridicate la rang sacru și animalele: vaca, șarpele și maimuța.

Produsele vacii – laptele dulce, laptele acru, urina și bălegarul – au potențe purificatoare. Legendarii șerpi *Shesha* și *Vasuki* sunt simboluri, în mod paradoxal, ai morții și fertilității. Maimuța e relevată ca servitorul credincios al lui Rama.

Arbori sacri: *Ficus religiosa*, *Vata*, *Ficus indica*. Pomul legendar care îndeplinea toate dorințele se numea *Kalpa-vriksha*.

Ierburile *Kusha* și *Darbha* sunt considerate sacre. Dintre obiectele inanimate scoica fosilizată este sacră.

Simboluri sacre: Om, Svastica, Mandala care au puteri magice. Hindușii venerează 330 milioane de zei.

Cele mai importante lucrări religioase sunt: *Vedele*, *Upanishadele* (care explorează natura sufletului uman, relația omului cu universul), *Ramayana* și *Pusana* (18 scrimeri epice în povești, fabule sau legende privind creația, genealogia, zeii).

Sanscrita, cultivată din sec. IV î.C. în literatura indică, de origine Indo-Aryană, formează baza limbilor bengaleză, punjab, hindusă, urdu, marathi, gujarati și romany.

Romany este o limbă indică a țiganilor, având diferite dialecte în țările unde ei locuiesc; din cauza asemănării de nume, de-aia ne etichetează / consideră unii străini, pe noi români... țigani.

Hindușii aspiră către Nirvana, sau unirea cu divinitatea. Budhiștii predică gândirea dreaptă și auto-negarea pentru ca sufletul să atingă Nirvana.

Buddhismul apare tot în India , fondat de filosoful Siddhartha Gautama (cca.563 - cca. 483 î.C.). *Buddha* înseamnă „cel iluminat” în limba sanscrită. Buddhismul s-a

desprins din hinduism dar n-a cucerit India, ci China, Japonia etc. contra brahmanismului (centrul și estul Asiei).

Multe pilde religioase reies din hinduism și buddhism, demne de urmat pentru liniștea sufletului și armonie cu universul.

Yoga

Yoga înseamnă „uniune” în sanscrită, uniune cu divinul prin concentrare, meditație, respirație, exerciții fizice. Cei care practică *yoga* se numesc *yogini*. În India, la centrele medicale, lucrează și astfel de specialiști în *yoga*. L-am întâlnit pe Rajeshwar Sharma, de la All India Institute of Medical Sciences, din New Delhi, fratele lui Ajay.

75 % din boli au cauze psihosomatische. *Yoga* ajută la stres, căutând să eliminate cauza, dar rezultatele practicării ei sunt limitate. *Yoga* elimină cauza suferinței datorate unui dezechilibru (imbalanță) fie mental, emoțional, spiritual ori fizic.

Yoga este un sistem hindus de refacere a conștiinței. Nimeni nu poate să te ajute, trebuie să te ajuți singur.

De la *om la superom și apoi la divin*. Acest-i ciclul. Trebuie scoase toxinele din corp, efectuarea exercițiilor de reîntinerire, răsuciri, starea cu gânduri puține. Acupunctura nu ține de *yoga*, ci de medicina tradițională chineză. Universul este considerat ca având la bază cinci elemente fundamentale: solul, apa, focul, aerul și eterul.

Scopul vieții este fericirea. Plăcerea actuală (de exemplu băutul) devine suferință mai târziu (ah, îmi place acest paradox).

Cel care îndepărtează ignoranța oamenilor este *guru*.

Niyudha era o metodă antică indiană de luptă fără arme, practicată înaintea *karate*-lor japoneze.

Rajeshwar îmi spune că el practică o *yoga* totală cu pacienții săi din spital.

Se practică patru feluri de yoga: *Raja-Yoga* – controlul minții, se face prin meditație; *Karma-Yoga* – acțiune, se face prin lucru, fără a-ți păsa prea mult de rezultat; *Bhakti-Yoga* – emoții, se face prin contemplări, ritualuri, rugăciuni; *Jnana-Yoga* – filozofarea. La un curs de yoga, la universitatea mea, profesoara prezenta exerciții fizice, de respirații adânci, de relaxare și concentrare în același timp.

Când un hindus îți atinge picioarele, de la genunchi spre tălpi, cu mâinile sale, este un semn de respect și binecuvântare.

Conform religiei hinduse, nu există sfârșit și nici început, ci doar cicluri. După un sfârșit urmează un nou început, binecuvântat de *Ganesh* – zeul-elefant.

Întoarcerea în Delhi

Înapoi la Delhi. Ne așteaptă la aeroport Ajay și fiul său Aakash.

Dhanyabad înseamnă mulțumesc, în hindi. *Tik he* = de acord.

Kavita ne pregătise prăjituri hinduse: *Dahi bhalea*, *Kheer*... nici nu pot să le descriu, *Gajak* = dulce.

Ascultăm casete vechi ale îndrăgitului Raj Kapur...

Avarahu / Yah gardish mei hu...

Familia Sharma afirmă că noi suntem musafirii lor și nu trebuie să plătim nimic. Mi-era și rușine: dormeam la ei, ne serveau cu mâncare, ne duceau peste tot și achitau ei transportul, biletele de intrare...

Uite ce obicei în India, mă gândeam, să tot stai aici!

Vizionăm filmul „Sânge și transpirație” (Koon Pasina) la televizor, cu doi actori celebri: Amitabh Baccham și frumoasa Rekha, când erau tineri – astăzi, Amitabh are 61 de ani.

Descopăr că în hindi „ceai” se zice chiar... *ceai*, iar în limba urdu la fel și vine din turcă. Servitoarea casei, Shakuntala, ne fierbe ceai dimineața și seara.

La Universitatea din Delhi

Cu metroul de la stația Shahdara, unde zăresc o parcare de ricșe, alta de motociclete și apoi de mașini – până la Universitatea Delhi, 11 rupii un drum.

Vagoanele neseparate, pentru a câștiga spațiu. Vedeai, în interior, de la un capăt în altul al metroului. Construit în 2001-2002.

– Stațiile sunt mai largi decât cele din Moscova, remarcă Lilia.

Are două platforme și merge atât subteran cât și deasupra.

Universitatea Delhi are 70 de colegii afiliate și peste 100.000 de studenți (la aşa populație, aşa universitate).

Întâlnesc pe Vinod Tyasi, profesor de Teoria Numerelor, colaborator la „Mathematical Gazette”.

La Universitatea Delhi, chiar și la IIT (Indian Institute of Technology) se predă în engleză, dar la universitățile de stat se predă în limba statului respectiv.

Vizitez campusul și donez opt cărți bibliotecii (mi se solicită să scriu dedicații pe ele).

Statuia istoricului Vivekanand peste drum de clădirea-palat a *vice-chancellor*-ului, fostă reședință a guvernatorului britanic al Indiei.

Vinod auzise de „funcțiile Smarandache” și voia să mă cunoască. Spune că pot aplica să predau câteva luni sau chiar un an la Universitatea Delhi. Să-i trimit C.V.-ul.

Discutăm de Ramanujan, matematician indian celebru în Teoria Numerelor.

Vinod a fost invitat să conferențieze în Namibia, la Nairobi, pe trei luni: aprilie-iunie, anul viitor.

Președintele Indiei, dr. Abdul Kalam, este om de știință, cercetător în fizică. Mai rare cazuri din astea.

Portretul lui Mahatma Ghandi la universitate. Citate în hindi și engleză: „Adevărul este divin.”, „Viața mea este mesajul meu.”

Studenții plătesc puțin pentru studii (*tuition*):

5.000 de rupii pe an (aproximativ 120 \$). Un profesor universitar câștigă 800 - 1.000 \$ pe lună, ceea ce, la prețurile mici din India, e bine; în plus, cadrele didactice sunt cazate în clădirile din campus, reținându-li-se din salariu chiria, destul de ieftină – 75 \$ / lună.

Limba sanscrită se predă la universitățile indiene.

Infernul transportului

Pe 28 decembrie am ocazia să merg cu un tren indian. Aglomerat, aglomerat. Din Delhi până la Jhansi, noaptea, de la 20⁴⁵ la 05⁰⁰ dimineața. Ne-aducem pături de acasă pentru vagonul de dormit, să ne-acoperim.

Cunosc pe viu viața reală a indianului de rând. Dacă avionul era curat, elegant, trenul se-arată opus. Șase banchete pe lateral (trei pe-o parte și trei pe alta), plus două pe lung, formează un compartiment de dormit. Nu există separare între compartimente.

Trenul plin ochi. Unii dorm și pe jos. În unele cazuri, stau și deasupra pe vagoane, la fel și pe autobuze.

Am încercat să dorm pe bancheta mea dar nu puteam de frig, deși aveam scurta și o pătură pe deasupra. M-am tot chinuit și răsucit pe-o parte și alta.

La Jhansi am ajuns cu două ore întârziere. Bărbați în alb (*loi*), femei în tradiționala *dushala* dormind pe ciment în frig, în gară. Am văzut și o familie Tânără, cu un copil de 2-3 ani, întinși pe jos în sala de așteptare. Se plătea pentru statul în sală.

Cu taxiul vreo 200 de km până la Khajuraho. Cum merg ăștia cu mașinile... te sperie! Calcă linia de sens opus, claxonează lung, întruna. Bicliști, vaci, câini, capre, oi pe stradă. Car cu boi.

Două vaci se culcaseră în mijlocul unei străzi foarte circulate, mașini, biciclete, ricșe trebuiau să le ocolească,

traficul se strangula acolo, dar nu se deranja nimeni să le gonească dincolo de drum! Iar o vacă mai dădea și din coadă!

Vacile sunt considerate sfinte în India, carnea lor nu se mănâncă și vacile nu sunt tăiate, doar folosite la munci și mulse (Cow is god.).

Ne-a zguduit mașina de ne-a rupt, patru ore, pe un drum prost, cu gropi și asfalt îngust.

La o barieră am plătit taxa stradală. Vehiculele trec milimetric unul pe lângă altul. Le vezi cum se-apropie pe șoseaua strâmtă, față-n față, de ai impresia că au să se ciocnească, iar când au ajuns aproape, șoferii doar răsucesc puțin de volan.

În Khajuraho

La hotelul Payal, business al statului Madhya Pradesh, rămânem în taxi, eu și Lilia, să nu ne vadă recepționerul că suntem albi și să ne taxeze mai scump. Ajay și Kavita coboară.

O inscripție: „Parcarea pe riscul proprietarilor!” Ce de bicicliști și motociclete în Khajuraho!

„*Yoga îți exercează mintea, respirația, și corpul.*”

În tren, militari cu puști ne-au controlat în bagaje. Primiseră informații de vreun posibil act terorist. India are probleme cu Pakistanul din cauza regiunii Kashmir, precum și cu musulmanii din țară.

Curios că în India legea permite unui bărbat hindus să aibă o singură nevastă, în vreme ce unui musulman până la patru. În alte țări, unde musulmanii sunt minoritari, nu li se acceptă legal mai mult de o nevastă.

Femeile poartă lăntișor la glezne (*pawal*).

Scriitori clasici de limbă hindi: dr. Ram Vilas Sharma, Prem Chard, Narish Mehta, Ramdhari Singh Dinkar, Kanhaiya Lal Mirhna Babakar, Jai Shankar Prasad, Maha Devi Verma, Kirti Chadry, Surya Kant Tripathy „Nirala”, Jagdish Gupt. Mă întreb, câți dintre eliștii români au habar despre acești scriitori a căror limbă este înteleasă de peste un miliard de locuitori ai planetei?

La hotelul Payal m-am spălat pe cap și pe corp cu apă rece, până să-mi aducă o găleată cu apă caldă cameristul.

Nici dușuri, nici cadă de baie nu sunt. Doar îți torni cu cana apă caldă, încălzită în boyler.

Copiii strigă după noi prin mahalale: *halo, halo*, iar după Lilia: *madame*. Dacă răspundem se țin de urma noastră.

Vizităm Muzeul de Artă Tribală *Adivart*. Elefanți, căluți din ceramică la intrare. Fresce, asemănătoare cu cele egiptene, reprezentând scene din viața tribală. Covoare din mătase și lână.

În centrul orașului Khajuraho se află o tombă musulmană, Memorialul lui Maharaja Sri Pratap Singh Ju, transformată în școală religioasă.

Elevii stau pe podea cu picioarele încrucișate, cărțile pe lângă ei, învățătoarea într-un colț. Săli mici, înghesuite.

Localnicii usucă bălegarul și-l folosesc în foc ori pentru afumat.

În Basarabia se numește *tizâc* și e folosit tot la încălzit pentru că arde mai încet ca lemnul și ține căldura.

- *Dannevad!* glăsuiesc în hindi.
- *Wellcome!* mi se răspunde în engleză.

Viața la țară

Cipu este un fruct precum cartoful, dar cu gust de pere pădurete – că mi se strepezește gura! *Keila* = banană în limba hindi, *anar* = granată, *amrut* = guavă.

Nomazi dormind pe marginea drumului în căruțe ori care trase de boi cu coarnele vopsite în alb și roșu, ca țiganii noștri. Hindușii îi numesc *bangara*. Capre slabe, parcă alungite precum în sculpturile lui Giacometti și droaie de puradei.

În Old Delhi am văzut *homeless*-i în *loi* albe (ca robele), însirați pe borduri, unul lângă altul, seara. Acolo înnoptează, sub cerul liber, își țin de urât și de cald unul altuia.

Am intrat și-n sate. Case de lut acoperite cu țiglă, gard din nuiele, câte o vacă sau capră în bătătură.

Lumea umblă desculță la țară. Femei cu *sari* lungi până-n pământ, largi, colorate strident, subțiri, acoperind și capul precum o basma. Sari este o pânză lungă de șase metri, specific Indiei, pe care o înfășoară pe corp.

In zonele rurale fetele sunt căsătorite de părinți la 12-15 ani cu bărbați de 2-3 ori vîrsta lor, nasc de mici ca atare, nu urmează școli, și duc greul familiei. Soții vor feciori, iar dacă nevestele au făcut doar fetițe trebuie să mai nască până fac un băiat.

Există și case de toleranță, deși în afara legii, frecventate de sexul masculin. De aceea sunt multe persoane infectate cu SIDA, în special în statul Tamil Nadu, conform unui studiu al profesorei Vasantha Kandasamy și al fiicei sale Meena Kandasamy în urma interviewării a 101 femei.

Călugări care umblă dezbrăcați complet!

Cel mai ciudat templu vizitat este Shri Shantinath, reprezentând religia oamenilor din pădure; călugării lor umblă dezbrăcați complet!

Fotografiile îi arătau fără haine, cu penis, testicule. Mă întrebam: ce icoane pot fi astea cu sfinți în pielea goală?! Cine se roagă lor? Iată, în spirit paradoxal, o religie... nudistă(!).

În templu a trebuit să ne dăm jos și șosetele, iar cimentul rece ca gheață ne îngheța tălpile, de mergeam chirciți.

40 % din indieni vor să trăiască în stil occidental și preferă muzica pop americană.

Parcul deschis

În Parcul Național (*Pana Park*) din Chatarpur. *Pur* în hindi se traduce prin „oraș”. Străinii sunt discriminați la intrare

pentru că sunt taxăți de 2-4 ori mai scump decât localnicii – chiar și de 10-15 ori.

Lilia și cu mine am plătit 500 de rupii de persoană pe când Ajay și Kavita 165 de rupii.

Ideea unui parc deschis trezește interes pentru că zărești animalele în mediul lor natural trecând cu un *jeep* prin rezervație cu ghidul lângă tine – problema e că nu prea vezi animale, ori sunt la depărtare. Unii turiști își aduc binocluri.

Panna Park are 463 km² pe margine râului Ken. 33 de tigri bengali trăiesc în pădure, dar ies noaptea. Căprioare, cerbi, antilope (care au două coarne, spre deosebire de cerbi care au ramuri de coarne), un arici, porci mistreți.

Nu se-arată nici un tigru și nici un crocodil nuiese din apă. 3-4 km am parcurs cu jeep-ul. Se poate și vâna în fiecare a 5-a zi. Mistrețul e periculos. Atacă omul.

Arbori exotici: de tutun, de vin, pentru hârtie, *Sterquilia urones* (în hindi *kulu*) – pentru femeile gravide, *Dysprore manaloxici Lon etc.*

Cascada Pan (cu maimuțe pe stânci). Alăturat o zonă muntoasă (*pahari ilaka* în hindi) de unde apa cade mărunt în stropi ca o ploaie permanentă.

Casă în copac, precum în filmele cu Tarzan.

Poduleț de bambus, gard din fân împletit, acoperiș cu frunze.

O bucătărie în aer liber. Indienii beau ceai cu lapte.

Cascada Raneh, la 16 km de Khajuraho. Canion format pe râul Ken. S-a filmat aici „*Kamasutra*” – film de educație sexuală.

Pentru a face fotografii cu aparatul nostru trebuie să plătim 40 rupii, nu mai auzisem aşa ceva.

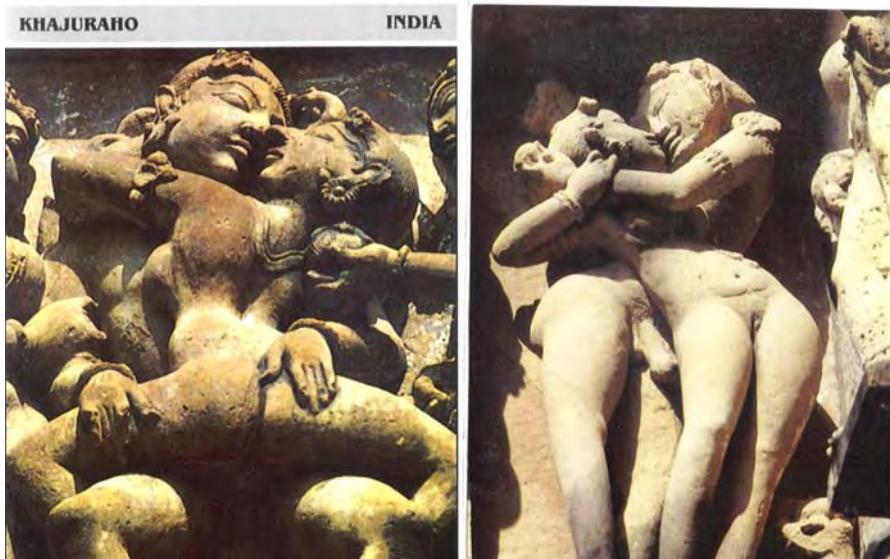
Acum 4000 de ani au avut loc eruptii vulcanice. Găseşti roci de granit, cuarç, bazalt, dolurite.

Arborele de cauciuc şi arborele de ceară cresc aici. 100 de metri adâncime are apa în canion şi încă vreo 70 de metri deasupra se umple craterul vulcanului în anotimpul ploios (iulie-septembrie). Atunci 2-3 zile plouă continuu, torențial (*musladhar*), pe urmă inundație; o pauză de câteva zile şi iar ploi torențiale. Cascadele, sunt vreo patru, cad de la 30 de metri înălțime. O turistă străină şi-o familie indiană cu doi copii au alunecat de pe stânci şi-au murit.

Anunțuri în hindi, engleză, germană, franceză şi italiană.

Celebrele temple erotice

Temple medievale în Kajuraho, mari sau mici. Intrarea 5 \$ sau 250 rupii pentru străini. Cum dolarul cade, plătim 5 \$ = 235 rupii, deci mai puțin de 250 rupii.

Kajuraho – sculpturi murale reprezentând dragostea

Figuri mistice, istorice, din Pantheonul hindus, războinici, dansatori, animale.

Dar specifice lor, renumite în lume, sunt scenele erotice. Iubirea sexuală este divină. Sculpturi în piatră împodobesc exteriorul acestor arhitecturi hinduse... Sex în toate pozițiile!

Ne descălțăm la fiecare templu. Tot căscând gura la imagini am auzit vorbindu-se lângă noi... românește. Era o familie de emigranți români din Cincinnati (Ohio).

Momente din viața medievală imortalizate în stâncă, timp înghețat din sec. X-XV.

Templul Kandhariya Mahadev are 31 metri înălțime și șase compartimente interioare: colonada, holul principal, transeptul, vestibulul, sanctuarul și zona ambulatorie.

Vizităm templul Varaha. Templul Jagadambi, dedicat lui Vishnu. Templul Chitragupta, dedicat lui Surya, zeul-soare. Templul Visvanatha, dedicat lui Shiva. Templul Duladeo, sec. XII, dedicat lui Shiva. Templul Chaturbhuj, ridicat în anul 1100, fără scene erotice, fără înzorzonări, când sculptura indiană începuse să decadă. Este dedicat lui Vishnu.

Majoritatea templelor din Khajuraho sunt construite din stâncă de nisip, dar templele Chausath Yogu, Brahma și Lalguan Makadeva sunt din granit. Ele nu sunt îngrădite cu

ziduri, precum sunt celelalte din India. Există 85 de temple pe această platformă înaltă din Khajuraho, însă 25 sunt în stadii de renovare. Cele din stâncă de nisip se rod mai ușor de vreme.

Templele aparțin sectelor Shiva, Vaishnava și Jaina.

La Orchha și Jhansi

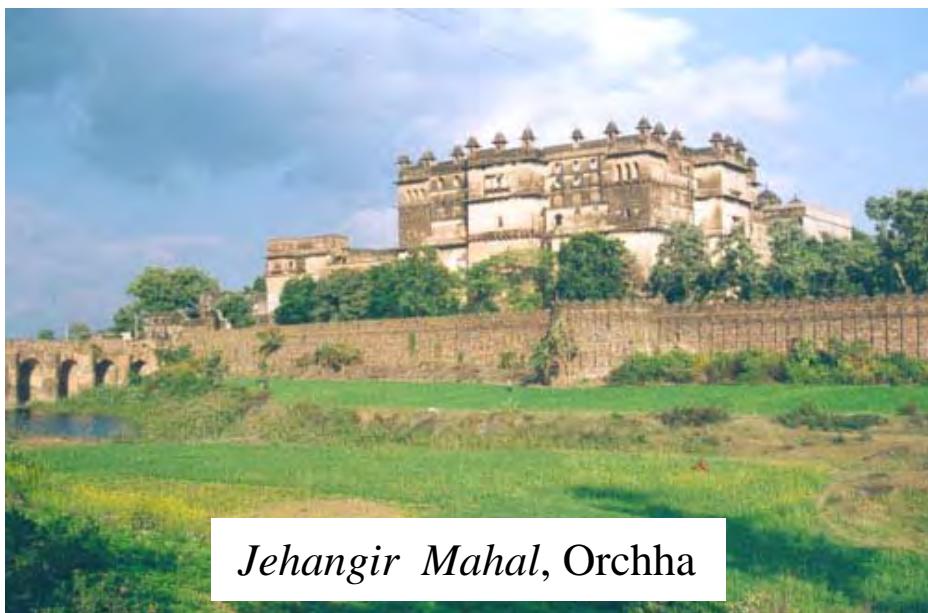
Mergem toți, cu taxiul, la Orchha și Jhansi: Ajay, Kavita, Lilia și eu. Am dormit continuu, toropit de soarele care bătea în geam și de zăpușeala din mașină.

Jhansi este un oraș, în statul Uttar Pradesh, cu peste 400.000 de locuitori.

Jehangir Mahal în Orchha. „Mahal” înseamnă palat în hindi.

Ridicat în secolul al XVI-lea de către Veersingh Deo I pentru recepția Regelui Jehangir la Orchha, palatul are peste o sută de camere. Construcția a durat 22 de ani, iar regele l-a folosit doar o zi. Jehangir avea o regină oficială și multe neoficiale.

Tombele familiei regale.

Un muzeu. Palatul este impresionant. Zidurile sale sunt înnegrite de vreme. Relevă o îmbinare a culturii hinduse cu cea musulmană în localitatea Orchha, aproape de Jhansi.

Un alt rege, Akbar, a invitat o frumoasă dansatoare, Praveen Rai, la el, dar ea n-a vrut. Atunci Akbar a zis ca Praveen să moară. Dansatoarea și-a cerut scuze, iar regele i-a construit un palat numai ei, unde să danseze. Palatul și anexele sunt îngrădite ca o fortăreață. Există și un grajd pentru cămile.

Un ghid în engleză costă 100 rupii.

Templul Orchha în Jhansi. În față, o piață cu bijuterii, mirodenii, obiecte de artă, statuete alungite, à la Giacometti. Kavita cumpără prăjituri *peda*, iar eu înfulec de nu mă mai satur. Îmi plac grozav dulcegăriile lor.

Văcuțe umblă prin piață singure precum câinii vagabonzi la noi.

Taxiul ne-a delectat patru ore cu muzică indiană pe casete, tot drumul Khajuraho – Jhansi. Eu roșisem ca un (d)rac, iar Lilia avea dureri de stomac și rău de mașină.

De unde se trage svastica germană?

Pe 31 decembrie cu trenul (*satabdi*) spre Agra. Aer condiționat, rapid, în prețul biletului intrând apa, mâncarea și ceaiul.

Niște nemți bătrâni, gălăgioși, în spatele nostru. N-am să uit niciodată, în wagon, tavanul plin de ventilatoare.

Agra este supranumit și „Orașul lui Taj” – celebrul palat, una dintre cele șapte minuni ale lumii.

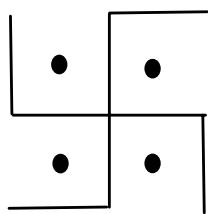
Călătorii vorbeau în hindi și mai auzeam câte un cuvânt ori expresie în engleză: *Happy New Year, Thank you.*

baba = tata (ca-n arabă), *ma* = mama

Un simbol hindu (*sawastik*) pentru bunăstare pe la casele oamenilor și-n temple asemănător cu svastica germană.

Kavita afirmă că eu sunt *padu*, ceea ce înseamnă „serios în scris/citit” fiindcă mereu îmi iau notițe.

Din gară luăm auto-ricșă (Lilia stătea în poală la mine – n-aveam loc de bagaje, am pus din ele și deasupra pe auto-ricșă). Călătorim în stil indian, clăie peste grămadă. Dar suntem veseli, glumim.

Batic, ca-n românește, înseamnă „tipăritură” în hindi.

Fratele Kavitei, Anil Sharma, arhitect, ne primește îmbrăcat în tradiționala robă albă, lungă până la genunchi (*kurta pajama*).

Alt cuvânt: *a-ha* (cu „h” nazalizat) s-ar traduce prin... „a-ha”.

An Nou petrecut în Agra cu prieteni indieni. Anil este bogat. El bea whisky, eu bere. Servesc mâncare indiană: *chole*, *raita gagera* (toate felurile sunt piperate, iuți). Mă grăbesc să intru în 2005 cu 12 ore înainte (atât e diferența de fus orar între New Mexico și India). Cât e India de mare, există doar un fus orar.

Ne-am uitat pe G-TV (canalul general pe toată India, în engleză).

Artificii afară, artificii pe terasa lui Anil. Vibha, fiica gazdei, dansează cu voaluri / şaluri (*chunri*) după melodii tradiționale indiene. Ne invită și pe noi. Lilia face nazuri, dar eu mă prind în cerc cu ei și, vrând-nevrând, picioarele mă iau într-un fel de sârbă oltenească (atâta știu și eu")...

Vibha. fiica lui Anil Sharma. dansând

În gara din Agra, chiar pe peron, cel mai popular templu: Tchamupda (zeița puterii), al cărui design a fost făcut de insusi Anil Sharma.

Tobe, fum, coroane de flori, lumânări mirosoitoare, iar cântecele în grup asurzeau pasagerii așteptând trenurile.

Faimosul Taj Mahal

„Mahal” se pronunță [máhel] în hindi.

Autorul și soția în vizită la Taj Mahal

Intrări separate pentru femei și pentru bărbați (controlați de *security*).

Taj Mahal

Nu știu de ce suntem considerași ruși! Vânzătorii

ambulanți strigă după noi: „Idi suda”, „Harașo”...

Lume puhoi. Un băiețăș de 6-7 ani se ține scai de noi să ne vândă un medalion cu Taj Mahal. Îi oferim 2 rupii numai să ne lase în pace.

Şarete cu cai (*tanga*) având zorzoane roșii.

Cea mai frumoasă construcție din lume se află pe malul drept al fluviului Yamuna. Este ridicat din marmură albă în cinstea Împărătesei Indiei, Arjumand Bano Begum, numită și Mumtaj, de către soțul ei, Împăratul Shah Jahan. După nașterea celui de-al paisprezecelea copil, Gauhar Ara Begum, ea s-a îmbolnăvit grav și a cerut soțului ei să construiască un monument incomparabil pe mormântul ei.

22 de ani a durat construcția și vreo 20.000 de muncitori au lucrat (1631-1653).

Stânca roșie a fost adusă din Dholpur și Fatehpur Sikri, marmura albă din Makrana (în districtul Nagaur din Rajasthan), marmura galbenă din Narbads, iar marmura neagră din Charkoh, toate cu ajutorul a 1000 de elefanți.

Arhitecta a fost Ustad Isa Afandi din Turcia. Meșterilor le-au fost tăiate mâinile pentru a nu mai putea construi ceva la fel.

Poarta are încrisuri arăbești (în urdu) și imediat se zărește grădina splendidă cu o piscină străjuită de arbori înalte, imaginea simbol a Taj Mahal-ului din albume și ilustrate. *Majestic!*

Taj este prescurtarea numelui împărătesei Mumtaj, de origine persană.

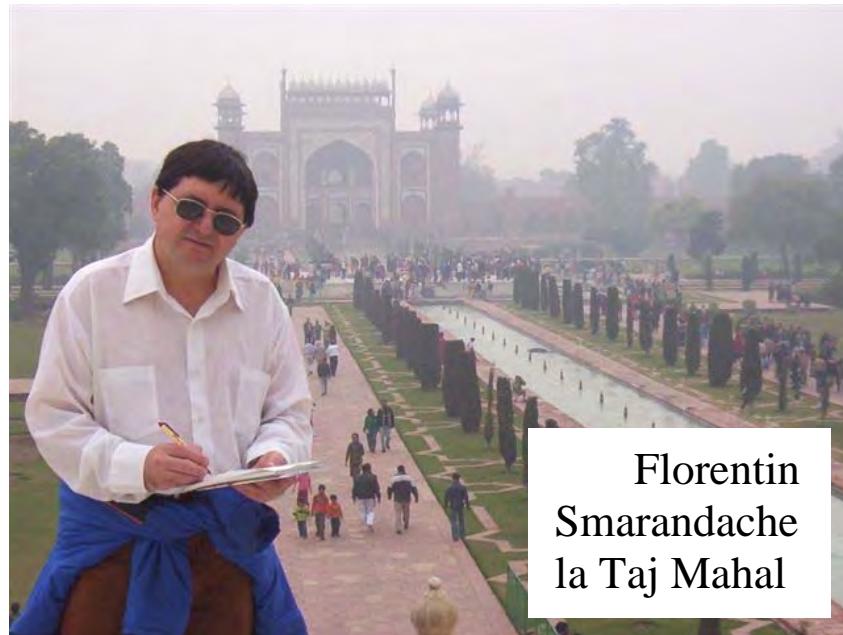
Patru minarete în colțuri. Întregul complex reflectă cultura islamică (există și două moschei) din Persia și India.

În „Cuvântul românesc” din luna noiembrie 2004, pagina 17 – care se tipărește în Canada la Hamilton – citisem un scurt articol că Taj Mahal ar fi în pericol de prăbușire datorită înclinării sale din cauza secării râului Yamuna

Lilia și Taj Mahal-ul

(conform postului de radio BBC – Serviciul Mondial). Dar, întrebând în Agra, toți se mirau.

Florentin
Smarandache
la Taj Mahal

Taj Mahal se înscrie ca una din cele șapte minuni ale lumii.

Sicriile împărătesei și împăratului, de la subsol, care nu se vedea, sunt duplicate la suprafață pentru vizitatori.

Copiii strigau după mine *uncle* (unchi) și după Lilia *aunt* (mătușă) ori *madame*.

Vânzătorii ne săcâiau peste tot: „*Vino să vezi și buticul meu, doar să-l vezi... un minut...!*”

Trebuia să ne descălțăm la intrarea în fiecare templu hindus ori moscheie.

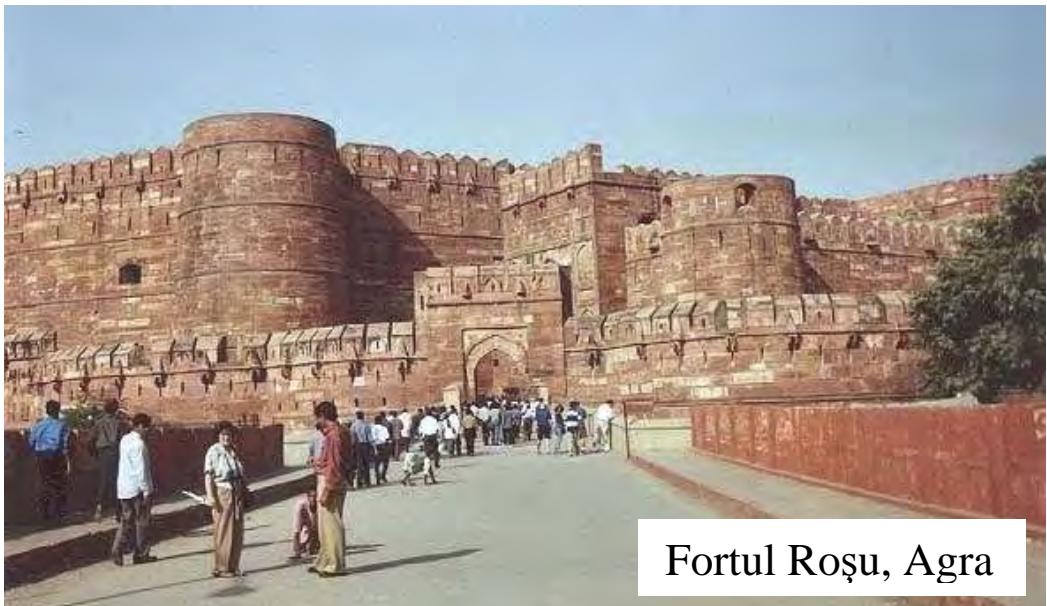
Alături de Taj Mahal, bazarul Neena, cu o mare comunitate musulmană și multă securitate.

În „Mahabharatha” există femei care au cinci bărbați („neveste blestemate”). Ele argumentează că nu găsesc toate calitățile dorite la un singur bărbat și atunci au nevoie de mai mulți, fiecare posedând câte o calitate și locuind separat într-o cameră.

Alt Fort Roșu

Cel mai important Red Fort din India este în Agra, lângă râul Yamuna (Fort Roșu pentru că este construit din stâncă roșie).

Fortul Roșu, Agra

Mari împărați moguli au trăit aici: Babur, Humayun, Akbar, Jahangir, Shah Jehan, Avrorangzer etc. Palatul-dormitor (Khas-Mahal) al regelui (numit „*aramgah*” de istoricul Lahauri) construit de Shah Jehan (1631-1640), palatul Muthamman Burj (Shah-Burj & Jharokha, 1632-1640), moscheile Mina Masjid !1631-1640), și Nagina Masjid (1631-1640), tronul lui Jahangir (1602) și Clădirea de Justiție (cca. 1605).

După indieni, au urmat britanicii în stăpânirea fortului. O tombă a fost ridicată în memoria lui John Russell Galvin care a decedat în fort în 1857, fost guvernator al Provinciei de NV a Indiei.

„*Tche le*” = să mergem.

Arta hindusă

Vizităm un magazin de artă hindusă: platouri, statui de marmură foarte scumpe (la Handloom Palace).

O casă veche de 200 de ani (denumită *haveli*) în care locuiește întreaga familie K.G. Sharma. Are 25 de camere, 3 nivele, 2 curți interioare pătratice, ferestre vechi (cu obloane), terasă căn Maroc.

Zidurile de ciment de jur-împrejur creează aer condiționat natural!

Într-o glastră mare, un arbore sfânt (*tulsi*), folosit în medicină și din care fac ceai iarna.

Câteva camere le închiriază cu 200-250 rupii / lună. Fiica proprietarei ne arată un album, de-o juma' de metru lungime, cu nunta ei. Mirele (*parijat*) și mireasa (*rachna*) în roșu, roz, maron. Mirele poartă pe cap un turban (*pagri*) ca un domnitor și-o coroană roșie, costum, cravată.

Mireasa se tatuează pe palme cu o plantă numită *hina*, poartă salbă de aur la gât și semn pe frunte (*tika*). *Mandi* se zice tatuajelor.

Mașina care-i plimbă e împodobită cu coroane de flori. Mirele și mireasa stau pe tronuri roșii cu borduri albe, ca regele și regina.

Pe unde ne ducem suntem serviți cu ceaiuri indiene, tari, iar Lilia se vaită c-o doare inima.

Parcă nu-mi vine să cred că-s în India...

Viață veselă. Ajungem în piața populară Raja Mandi, din Agra. Muzică la megafoane.

E 1 ianuarie 2005. Elevii celebrează în costume alb-galbene. O fanfară. Un câine aleargă un purcel prin mijlocul străzii aglomerate, ce spectacol!

Colegiul Catolic St.John arată ca un palat. Turle pe piloni subțiri, cu cruci în vârf. Aici învață Vibha, nepoata Kavitei. Există clase în hindi, și clase în engleză. O librărie de „cărți în cărți” (*books'n books*).

Vaci merg pe străzi, singure prin oraș. Agra se află în cel mai populat stat indian, Uttar Pradesh.

La baza hinduismului stă teza privind identitatea sinelui individual cu sinele universal (absolut). În religia hindusă morții sunt incinerați și cenușa aruncată în râul sfânt Gange, cu excepția copiilor decedați, care sunt înhumăți; pe când musulmanii se îngroapă.

Viza indiană și vaccinarea

60 \$ a costat viza indiană, de persoană, pe șase luni

(deși am stat doar trei săptămâni) – dar n-aveam alternativă, cu intrări multiple.

Fuseserăm sfătuți să ne vaccinăm împotriva unor boli exotice la care localnicii sunt imuni, dar albi nu:

a) boli răspândite prin mâncare și apă contaminată (diaree, hepatita A, febra tiroidă, polio, holera); canalizarea prin orașe era la suprafață, neacoperită. Sukanto ne prevenise să nu consumăm nimic de la tarabe, ci doar din restaurante selecte, igienice; să nu bem apă de la robinete, ci doar din sticle ermetice închise;

b) boli transmise de Tânărari și alte insecte (malaria, febra galbenă, encefalita japoneză); în Calcutta, la Institutul Cultural, aveam paturi cu plase contra Tânărărilor; te băgai în plasă ca-ntr-un năvod și nu te pișcau gângăniile, dar din comoditate, nu întotdeauna am folosit plasa și-ntr-o dimineață m-am trezit bâzăit și întepat pe față... la Tânărari, femela suge săngele și-l depune la ouă să aibă larvele cu ce se hrăni;

c) boli răspândite prin aer (contacte respiratorii, tuse): meningita meningococcicală, tuberculoza, gripa;

d) boli transmise de animale (în special de șoareci, șobolani); la gazda din Delhi umblau șoareci pe sub dulap și se hrăneau din castronul câinilor care erau ținuți în casă.

N-am simțit decât diaree la-nceput (până m-am obișnuit cu preparatele indiene) și răceală la plecare (dar aveam cu noi antibiotice cumpărate din România).

Tot codindu-ne, amânând drumul la clinica din Albuquerque... rămăseserăm nevaccinați. Eu sunt de principiu ca trebuie să se lupte corpul singur cu virusurile și nu ar trebui învățat lenș și ajutat cu medicamente.

Temple și moschei în Agra

Vizităm moscheia Sikandra, tot în Agra. Prin grădină veverițe cu dungi, ca la noi. Papagali verzi în copaci (abia-i observai), iar în fața moscheii maimuțe, una cu un pui chițăind

și sărind. Le dădeam alune, și le luau din palme și le spărgeau între dinți.

Tomba regelui Akbar se află la 7 metri în pământ, cu aerisiri pe deasupra. Akbar a ținut două neveste, una musulmană și una hindusă, fiecare cu palatul ei.

Alăturat, palatul reginei Jodhabai.

Templul hindus Radha Swami. Nou, neterminat, se construiește la el de peste două decenii. Totul în marmură albă. Coroane atârnate pe icoane reprezentând zei hinduși. Spre deosebire de creștinism, buddhism, islam – care sunt religii monoteiste – hinduismul, mai veche decât toate, a rămas politeistă.

Inscripții numai în hindi, spre deosebire de alte temple unde erau și în engleză.

Flori exotice în basorelief pe marginea templului: *mimulus*, *peas*, *eschscholtzia*, *ziana*, *poppy*, *anacallis*, *salvia*, *penrose*, *aquilecia* etc.

Slujbă religioasă. Intrăm și facem toate mătăniile cerute de tradiție:

atingi pragul de jos, cu mâna donezi mărunțiș, ești însemnat pe frunte, între sprâncene, cu o pată roșie...

Florentin Smarandache în templu

Au vrut arhitecții ca templul Radha Swami să fie similar lui Taj Mahal, dar n-a ieșit aşa!

Oameni calzi, amabili, buni indienii.

Magazinele administrate de guvern au prețuri fixe, iar la cele private te tocmești (când ne vedea străini, ridicau prețurile de două-trei ori).

Cu trenul înapoi la Delhi. Se stinsese lumina în toată gara din Agra (generatoarele electrice intrerupte).

Oprire în Mathura, un mic orașel.

Înapoi în capitala Indiei

În Delhi ne-am dus singuri, pe jos, la Bazarul Chota să târguim! Piața îmi amintea de *medina* din Maroc. Comerțul în floare.

Lilia se tocmea cu vânzătorii mai dihai ca localnicii, observase și Kavita râzând.

Bouri giganți pe străzi, ca o cămilă, n-am mai zărit bovine atât de mari, puternice. Folosiți la tracțiune.

Când la televizor, pe canalul 39, la Știri s-a anunțat numărul de morți, din cauza cutremurului în ocean, care a format un tsunami uriaș în Indochina, de 1,26,815 i-am spus lui Ajay că nu înțeleg unitățile de măsură. Aflu că:

1 *lakh* = 100.000 și 1 *crore* = 100 lakhs = 10.000.000,
deci, simplu: 1,26,815 = 126.815.

Fuseseră „măturați” de ape și turiști străini: 21 de japonezi, 52 de suedezi, 60 de germani; alții erau dați dispăruți. Dar nici un turist american? Mă gândeam că s-ar fi îngrijorat copiii mei din Arizona ori mama din țară auzind.

Profesoara Vasantha din Tamil Nadu a telefonat imediat lui Ajay să vadă dacă nu-s cumva în zona afectată...

După inundație a apărut malaria, altă pacoste! În ziare se scria despre „oceانul asasin”. Zece ani le vor trebui să repare daunele.

Funcționează 99 de canale TV, în limbile indiene principale, plus engleză.

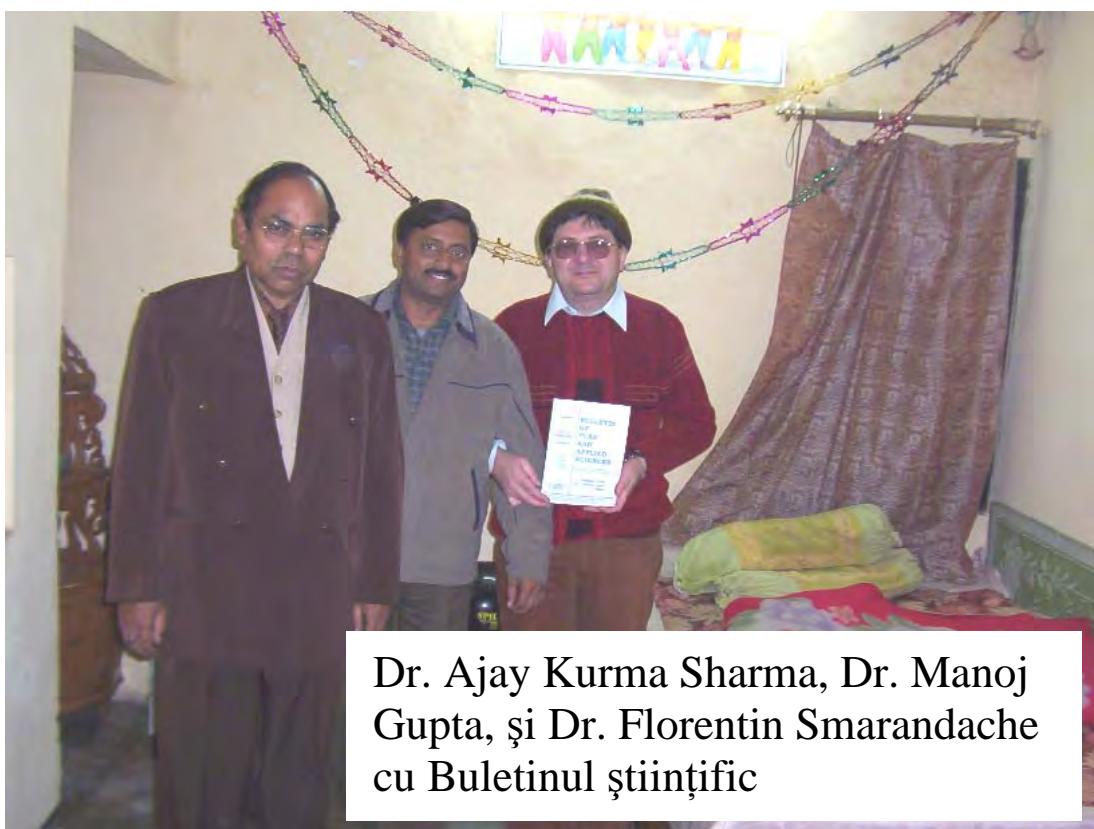

Pluralul substantivelor în limba hindi se formează la sfârșit: *kitab* = carte (în urdu și arabă se zice la fel), *kitabei* = cărți.

Genitivul se formează cu particule între cuvinte: *kitab ki akhaya* = titlul cărții.

Invitați la cină de către dr. Manoj Gupta, editor asociat la „Bulletin of Pure and Applied Sciences”, profesor de chimie la Universitatea Delhi.

Dr. Ajay Kurma Sharma, Dr. Manoj Gupta, și Dr. Florentin Smarandache cu Buletinul științific

Pe 3 ianuarie, Ajay ne-a repartizat un șofer, îl chama Binot, care nu știa engleză și nici alfabetul latin. Cu harta în față trebuia să-i pronunțăm locurile unde voi am să ne ducă. Îl plăteam 500 de rupii (aproximativ 12 \$) pentru 8 ore. Ne aștepta în parcare la fiecare popas ce-l făceam.

Pentru a nu avea surprize și a recunoaște mașina, i-am notat numărul; HR 26 M 5617, Malhi.

În frig, în ploaie, cetăteni dormind pe borduri. Un accident de biciclete.

Vizităm grăbiți (ah, n-ai timp pentru toate!) parcul Shanti Vana. Lacul pare acoperit de păsări, atât de multe, plus stuf, două insulițe. O pădurice înconjurătoare. Aici e frumos de scris poezii!

Paradoxismul lui Gandhi

Rajghat Samadhi, Memorialul lui Mahatma Gandhi. „Mahatma” înseamnă „Marele Suflet”, iar Mahatma Gandhi (1869-1948) este considerat tatăl națiunii indiene, precum Atatürk (Mustafa Kemal Paşa, 1881-1938) pentru turci. Filozof, Ghandi (prenumele real Mohandas Karamchand) a făcut din *simplitate și non-violență* un mod de viață. Citate din el, adevărate învățături pentru muritorul de rând, se întâlnesc peste tot în India. „*Viața mea este mesajul meu.*” a devenit emblema acestui martir. Gandhi a pledat pentru împăcarea dintre musulmani și hinduși în interiorul țării și a luat apărarea locuitorilor aflați în afara castelor (numiți *paria*, cuvânt provenit din portugheză). *Castele* sunt *clase sociale indiene* închise care se bucură de anumite privilegii.

În 1920 Mahatma ia conducerea Mișcării de Eliberare Națională împotriva britanicilor, folosind ca instrument de luptă non-violență.

Paradox în acțiunea politică: non-violența fizică a devenit violență psihică, morală. Nerespectarea legilor britanice, nesupunerea la ordinele ocupanților prin pasivitate și ignorare a dus la imposibilitatea guvernării britanice în India, mai ales că Anglia ieșea extrem de slăbită din cel de-al doilea Război Mondial. În care, deși învingătoare, a pierdut un imperiu! Imperiul Britanic unde soarele nu apunea niciodată!

În 1947, India cunoaște bucuria independenței și necazul partajării țării pe criterii religioase, din cauza neînțelegerii între musulmani și hinduși: Pakistanul de Est (din 1971 Bangladesh) și Pakistanul de Vest, state musulmane, s-au desprins din teritoriul indian predominant hindus.

Britanicii pedalaseră pe antagonisme religioase, etnice, pentru a-i domina, conform butadei latine *dividae et impera*.

Memorialul a fost înălțat în 1951 și flacără lui Gandhi continuă să ardă pe malul râului Yamuna.

Talismanul lui Gandhi:

„Când te îndoiești sau când ești saturat de tine însuți, aplică următorul test: amintește-ți fața celui mai sărac și amărât om pe care l-ai văzut și întreabă-te dacă îi poți fi de vreun folos prin contemplarea ta. Va câștiga el ceva din aceasta? Îi va reduce controlul asupra vieții și destinului său? Cu alte cuvinte, contemplarea ta va duce către Swaraj milioane de înfometăți și flămânzi? Atunci vei observa că îndoielile și sațietatea dispar.”

Din filozofia lui Gandhi:

- cred în unicitatea absolută a lui Dumnezeu și deci a umanității;
- religia mea se bazează pe adevăr și non-violență; adevărul este Dumnezeul meu; non-violența este mijlocul realizării lui;
- non-violența cere o credință dublă, credința în Dumnezeu și credința în om;
- un corp mic de spirite determinate și aprinse de o credință de nezdruncinat în misiunea lor poate schimba cursul istoriei;
- planeta-mamă are suficient pentru nevoile tuturor, dar nu pentru lăcomiile lor;

- cultura unei națiuni rezidă în inimile și sufletul poporului său;
- dinte pentru dinte sfârșește prin orbirea lumii;
- singurul mod prin care iubirea pedepsește este suferința;
- dacă India trece la doctrina săbiei, ea va înceta să mai fie mândria inimii mele... viața mea este dedicată Indiei prin religia non-violenței;
- non-violența este cea mai mare forță de care dispune omenirea, mai puternică decât cea mai puternică armă de distrugere concepută de ingenuitatea omului;
- pentru mine un stăpânitor este străinul care sfidează opinia publică;
- trăiește simplu ca alții să poată pur și simplu trăi

Moscheea Jama Masjid

La Jama Masjid, moscheie în Delhi. Urcăm zeci de trepte, ne descălțăm iar. Unii-și iau pantofii în mâna, alții-i lasă în grija cuiva la intrare contra prețului a 2-3 rupii. Două minarete foarte înalte.

Binot, șoferul, ne face poze. Plătesc și pentru camera digitală Kodak (2,0 *mega pixels*, plus cardul de 256 MB) 150

de rupii. Pot stoca până la 300 de poziții pe card. În Khajuraho, când mi se consumase bateria, foarte greu am găsit alta (CRV3). Până la urmă m-am hotărât să-mi cumpăr baterie reîncărcabilă și adaptor.

Seminte de floarea-soarelui, grâu, porumb, mazăre pentru păsările cerului pe platforma moscheii.

Cinăm la Restaurantul Bengalez. Supă dulce de porumb (*singapuri*), felul doi chinezesc. Îmi curge nasul de iuțeala mâncării.

Din taxi zărim Poarta Indiei ca un arc de triumf.

La Grădina Zoologică

Grădina Zoologică e săracă-n animale. Inaugurată în 1959 prin sprijinul lui Carl Hagenbeck,

- un crocodil având cute la ochi, parc-ar purta ochelari, din America Centrală și de Sud;
- o specie rară de *tigru alb* (să-l dai dracu'!) din statul indian Madhya Pradesh (primul exemplar capturat în 1951), nu e o mutație ori *albino* (decolorare anormală);
- lebede negre (altă bazaconie paradoxală parcă) cu puișori, considerate ca rezultat al blestemului căzut asupra lor din partea aborigenilor australieni și persecutate;
- păunul este pasărea națională a Indiei;
- un leu asiatic mare ca un bou;
- *emu*, pasăre neagră, urâtă, parcă murdară de păcură – este cea mai mare pasăre din Australia și a doua din lume (după struț);

- maimuțe macaci, languri, babuini, giboni urlând în cuști;
- există 45 specii de păsări *Hornbill* – femela stă în scorbura unui copac, depune ouă, sigilează deschizătura de scoate numai ciocul (pentru siguranță), iar masculul, rămas afară, ca un gentleman, hrănește toată familia;
- arborele al cărui lemn e folosit pentru mobilă prețioasă: *Mahogany* din vestul Indiei (mahonul).

Pe urmă, Lilia m-a tărât prin toate magazinele din *Connacht Place* după bijuterii, obiecte de artă, îmbrăcăminte, încăltăminte.

Kavita grăiește:

– *Everytime is tee time in India and every place is toilet place!*

Călătorii împachetați în autobuze ca stridiile, agătați și pe scări, te-amuzai privind.

Tot traficul e o hala-n dala! N-aș putea conduce (comparativ cu traficul ordonat cu care m-am obișnuit în America)...

Ricșe, motociclete, biciclete, taxiuri se bagă care cum vor în față, fără nici o regulă, sau ca un fel de lege a junglei în circulație (litrul de benzină = 60 ¢)

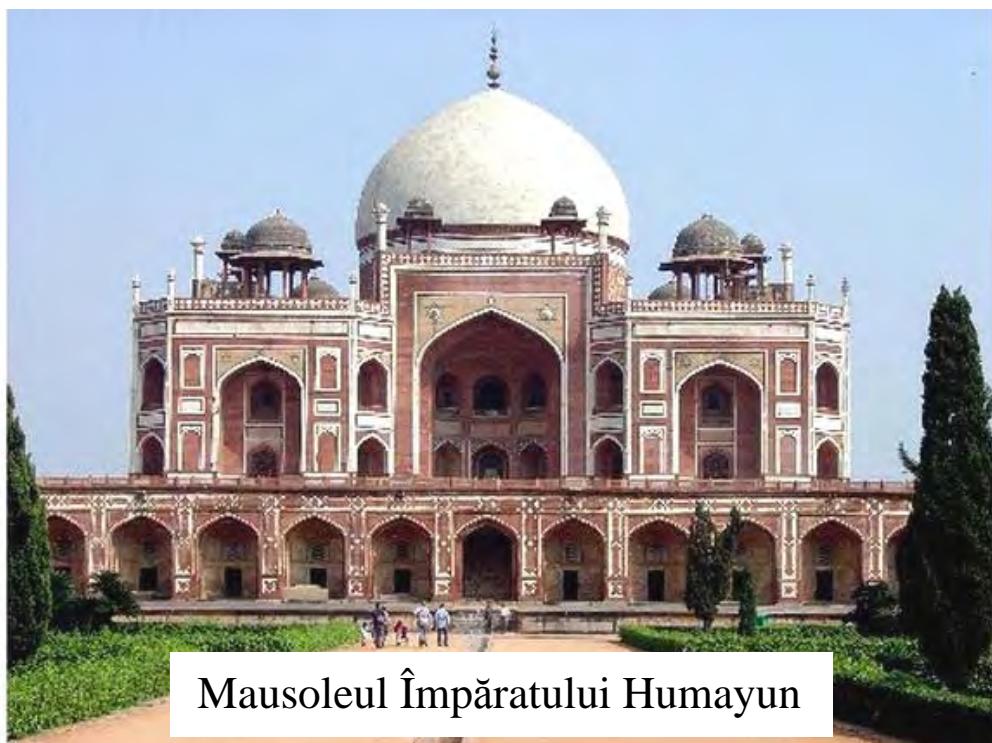
Tomba lui Humayun

La Tomba lui Humayun, cea mai mare. În același complex arhitectural există și tombe mai mici:

- tomba lui Khan Nyazi (1457), nobil la curtea Sher Shah Sur, în formă octogonală; un întreg sat locuia aici; s-a păstrat și moscheea cam părăginită;
- tomba lui Bu Halima (sec. XVI);
- poarta Seraiului Arab (1560-1561) unde-au locuit meșterii persani care au construit tombele;
- tomba Ofițerului (*Afsarwala*);
- tomba Bărbierului.

Dar toate sunt dominate de Mausoleul Împăratului Humayun (1561), ridicat de văduva sa Haj Begum și arhitectul Mirak Mirza Ghiyas, în stil persan și indian. Pe o platformă de 1.200 m² și înălțime de 47 metri, mausoleul adăpostește înăuntru 1.000 de morminte.

Porți de 16 metri înălțime. Nisip roșu pe alei, iarba verde în grădină, palmieri și alți arbori exotici.

Nu există un sfârșit, ci numai cicluri

În hinduism se cunoaște trinitatea: Brahma, Vishnu și Shiva.

Cele patru cărți sacre, constând din imnuri, cântări, formulări sfinte, se numesc *veda*, iar *vedic* era limba veche folosită în cărțile sacre Veda, o formă timpurie a sanscritei.

Brahma este creatorul universului și șeful trinității. Vishnu este conservatorul și a cunoscut multe reîncarnări, printre care Krishna. Shiva este zeul distrugerii și al reproducерii.

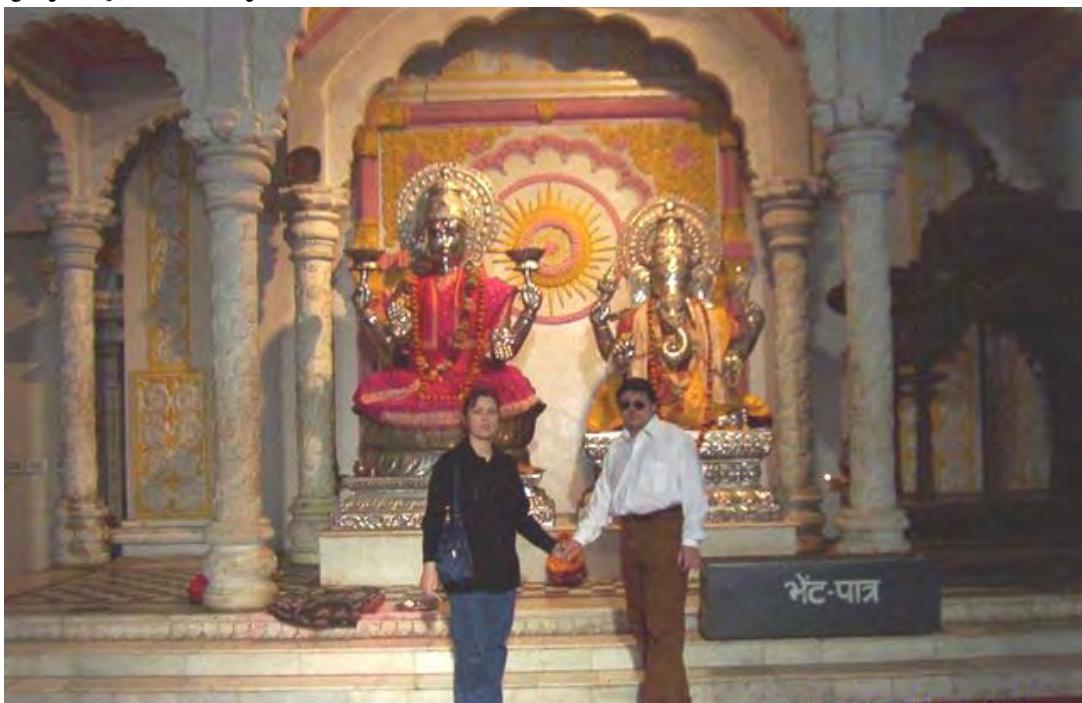
În religia hindusă nu există un sfârșit, ci numai cicluri. Un sfârșit este urmat de un nou început.

Expoziție vedică la Sri Radha Parthasarathi Mandir. Statuia lui Vishnu și a soției sale stând pe un șarpe uriaș.

Facem poz(n)e. Ni se dă voie. Cultura indiană are o vechime de peste 5.000 de ani.

Apoi statuia lui Sri Chaitanya Mahaprabhu (1486), încarnarea lui Vishnu ca să predice *yoga-dharma*. Mahaprabhu le-a făcut și pe animale să cânte numele sfânt al zeului!

Intrăm în Templul Iskon, cu icoane, candelabre, statui ale zeilor hinduși și reîncarnările acestora. Chiar în față Sri Vijaya și Sri Jaya.

Florentin Smarandache cu soția într-un templu hindus

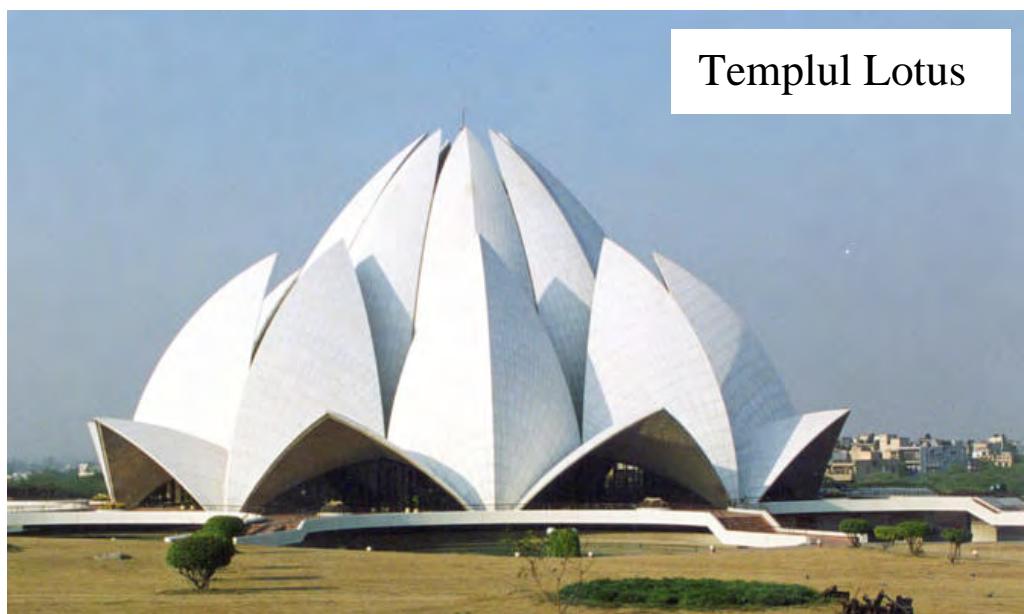

Religia Bahai

Templul Lotus. La intrare Casa Bahai. În credința Bahai se recunoaște unitatea zeului cu profeții săi.

Bahaismul este o religie nouă care predică principiul fraternității universale, egalității sociale. S-a dezvoltat în Iran din *babism* care a fost fondat de Bab (Mirza Ali Mohamed) în 1844 și interzice cerșitul, alcoolul, vânzarea-cumpărarea sclavilor, poligamia.

Templul arată ca o floare albă de lotus în apă. Alb și-n interior, simplu, fără decoruri, fără icoane, doar o sală (ca de şedințe!) cu scaune reci de marmură unde să meditezi.

Simetric acest templu Bahai.

Poluare mare în Delhi și Calcutta, aveam nările negre.

Şoferul ne oprea și la alte magazine, unde primea

bacăș 10 rupii fiindcă le aducea clienți – abia târziu ne-am prins noi.

Am fentat iarna din Gallup – trei săptămâni la căldură în India.

Cel mai înalt turn din piatră din India

Qutab Minar este un turn roșietic, din stâncă de nisip, în stil indo-islamic, de 72,5 m înălțime și diametru de 14,32 m la bază și 2,75 m la vârf, ca un trunchi de con, acoperit cu versuri din Coran, încrustate în piatră. Turnul, servind ca minaret, a fost construit de Qutbuddin Aibak din Dinastia Mamluk (la sf. sec. XII) și Iltutmish (1230), completat de Ferozshah Tuglaq în 1368.

Qutab Minar

Este cel mai înalt turn din piatră din India. A fost de multe ori atins de fulgere, distrus, apoi refăcut. El reprezintă un monument de arhitectură islamică Alai-Darwaza. Qutab Minar are 379 de trepte.

Tot la Mehrauli, cândva un sătuc, mai există un turn masiv, de 24,5 m, însă neterminat, Alai-Minar, care a fost început de Alaudin Khalji (12696-1316), precum și cea mai timpurie moschee existentă în India, Quwwatul-Islam Masjid (1193-1197), construită de același suveran musulman Qutbuddin Aibak.

Binot, șoferul nostru, ne duce și la un templu hindus popular, în suburbia Delhi-ului, Kalkaji Mandir.

Împodobit cu flori la intrare; fumuri și mirosuri exotice. Un grup de femei stăteau pe podea, cântau, băteau din tobe căn Africa. Clopoțele sus, trebuia să le-atingi cu mâna. Lumânări arzând lângă icoane.

Lilia, năsfiroasa, n-a mai vrut să intre. Eu am purces, Binot mă trăgea după el prin puhoiul de lume. M-au miruit pe frunte, între sprâncene, m-au legat cu un fir roșu la mâna dreaptă.

Un accident de auto-ricșe

Un alt vâlcean, poetul George Anca, a viețuit pe meleaguri indiene. Analog A. Silvestri. Iar Mircea Eliade și-a dat doctoratul în yoga și a scris romanul Mayatrei (*Mayatry*).

Ce colorat e templul hindus Chattarpur! Cu încrustări în argint. Ce frumusețe! Ornate. În marmură albă. Pioșii aruncă flori către zeița *Durga*, reprezentată printr-o statuie.

Un accident urât de circulație. O auto-ricșă a intrat cu viteza într-un bătrân rezemat de colțul casei pe strada către Gurgaon. Bătrânu, plin de sânge, părea mort și-o fată lângă el aruncată vreo doi metri, iar copilul pe care îl ținea în brațe rostogolit pe drum. Șoferul nostru a sărit și a luat copilul în brațe. Era nevătămat. Fata-și dăduse ochii pe spate, dar la burtă am văzut că mai respiră.

Îmi vine să zic *rișcă* în loc de ricșă (de când jucam noi

copii rișca), iar Lilia nervoasă mă corectează mereu.

Elefanți pe trotuare

Taxiul trece pe lângă Parlamentul Indian, aflat în fața Porții Indiei.

Clădiri simetrice, cu piloni, cupole, steagul indian. Locuința primului ministru.

Luăm masa la South Indian Restaurant. N-au bere! Nici altfel de alcool. Preparate iuți (*thali*) de-ți ies ochii!

Am văzut pe trotuare și un elefant mergând, cu trei înși în spate, mâncându-l! Nostim. Iar la un metru, pe șosea, treceau vehicule...

Statui uriașe de 30 de metri. Viu colorate, stridente. Zeița Shri Ganesh, cu nasul trompă de elefant, reprezentând bunăstarea. Înăuntrul templului hindus Lakshminarayan sculptura vacii sfinte, cu o cobră în spate.

Uneori mi se păreau ca un parc de copii, doar că statuile trebuiau luate în serios simbolizând diverse zeități. Religia e un fel de autoamăgire pentru a da un sens vietii – spre a-i suporta greutățile și neajunsurile. Este frica omului în fața necunoscutului și speranța lui în nemurirea sufletului.

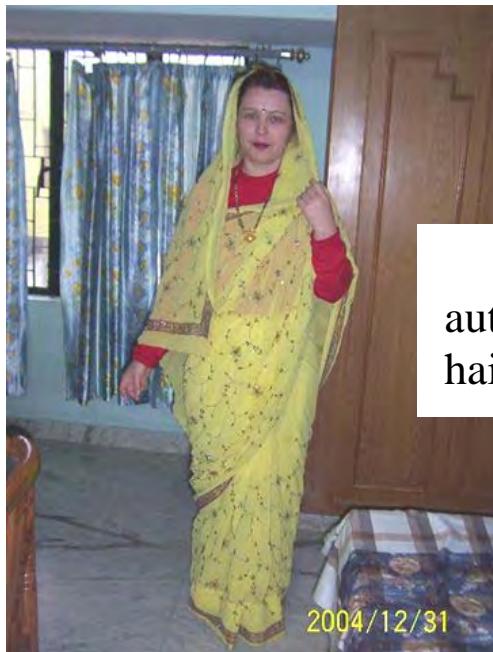
Religia este dominația unora asupra altora, dominația celor care au inițiat-o asupra celor care o adoptă. Eu respect orice religie ca pe o tradiție care a dat naștere la o cultură, o civilizație.

Tulpinile și crengile copacilor de lângă templu erau înfășurate în fire și panglici strălucitoare, ca de sărbătoare.

Lilia mă târăște ca pe un mătăuz după ea prin dughene, prăvălioare, magazine mici și mari. Îi place să cumpere. Probează câte un pulover, o bluziță...

- Îmi stă bine?
- Îți stă bine.

Lilia, soția autorului, în haine indiene.

Ce, îndrăznesc să zic altfel!? Doar să-i mângâi orgoliul ei feminin... cică i-au trebuit şase ani ca să mă „educre”!

Când vreau să-ncerc și eu câte ceva, strigă:

– Hai mai repede, că n-avem timp!

Muzeul Național

Muzeul Național din New Delhi (*Janpath*). Înființat în 1949 în Holul Durbar din Rashtrapati Bhawan. Cuprinde 200.000 de exponate de artă indiană și străină, întinzându-se pe o perioadă de 5.000 de ani – moștenire culturală din preistorie, antichitate, epoca precolumbiană și până în prezent.

Alexandru cel Mare, regele Macedoniei (336-323 î.C.), deschide drumul dintre Europa și Asia, învingând perșii lui Darius III (334-333 î.C.), luând tyr-ul, Egiptul, Babylon-ul, Suse-ul și ajungând până în India. Aici învinge rezistența triburilor băştinașe, dar armata îi e decimată și se întoarce la Babylon unde moare în 323 î.C.

Fluviul Indus curge prin Tibet, India și Pakistan (3180 km) și se varsă în Marea Oman, formând o deltă imensă. Valea fluviului Indus a cunoscut în mileniul al treilea î.C. o civilizație înfloritoare. Statui de zei hinduși ne întâmpină de la intrare. Sculpturi în fildeș, lemn, piatră, argint, marmură, fier, sticlă, din scoici. Vase de porțelan. M-a impresionat migăloșenia lor. Desene, hărți vechi, picturi miniaturale. Scene cu povestiri din Jatakas (sec. V).

Frumos: fete decorând patul cu flori, așteptând venirea iubitului. Obiecte din Valea Indului (8000-3500 î.C.).

Dialog mutual între culturi. „*Precum albina strângând miere din flori diverse, omul înțeleapt acceptă esența diferitelor scripturi și vede numai bunul în toate religiile.*” (Hinduism, Srimad Bhagvatam)

Arme și armuri indiene. Instrumente muzicale din NE Indiei:

- felurite tobe: *pakhawaj*, *udduku*, *dholak*, *dhol*, *mridangas*, *madal*, *pambai*, *tamburine*, *tasha*, *nagara*;
- *banjo* (un fel de țambal);
- cimpoi;
- instrumente de suflat.

Și viața triburilor (mongoloide) din NE: Naga, Mizo, Khasi, Adi, Mishmi, Rabha, Karbi.

Artă buddhistă reprezentând principalele secte: Hinayana, Mahayana, Vajrayana.

O galerie din sudul Indiei descriind mitologia zeilor Vishnu și Shiva (școlile de pictură Tanjore și Mysore).

Bijuterii, textile.

Hoinărind pe străzi

Când mergeam la cineva în vizită, Ajay și Kavita mă puneau să zic ce-am învățat în hindi, iar eu repetam, ca un copil o poezioară învățată pe de rost:

- *Ap ke se ho?* = Ce mai faci?
- și mai adăugam:
- *Dannevad!* = Mulțumesc!
- Gazdele se-nveseleau pe seama mea. La plecare:
- *Namaste!* = Salut!

Am văzut o familie musulmană (un bărbat cu trei femei).

Pervazurile și streșinile unei case fuseseră prelungite și transformate în trei colibe, lipite de o clădire mai înaltă, fiecare femeie și copii ei într-o colibă. De obicei sunt săraci din cauza acestui fel de familie.

Indienii au obiceiul (*viday*) ca la plecare să-i îNSEMNE

pe oaspeți cu *tilak* pe frunte (făcut din orez și *roli* – vopsea roșie), să le dea prăjituri și bani.

Globalizarea afectează băncile locale pentru că vor concura cu cele străine.

Noi cuvinte memorate în hindi: *Shiriman* = domn, *Shirimati* = doamnă.

Lilia caută lână pashmina, cașmir, mohair și rubine, smaralde.

– Obiectele de artă din Kashmir, cu desene încolăcite pe ele, seamănă cu stilul rusesc! a remarcat Lilia basarabeanca.

Puține clădiri înalte în Delhi, Calcutta, Agra.

Servitoarea lui Ajay ne-nvață cum să gătim *paratha*: aluat cu vegetale înăuntru, întins și prăjit în tigaie. Pentru micul dejun. Dar iute foc!

Eu mănânc orice, gust de curiozitate, dar pe Lilia o doare stomacul.

Mi-a telefonat prof. dr. B.N. Jha de la Universitatea Ranchi (din India), specializat în probabilități.

În școlile private, băieții și fetele studiază în clase separate (așa cum am fost eu la Liceele Pedagogice din Craiova și Râmnicu Vâlcea - și nu mi-a plăcut).

Mai mulți vânzători decât cumpărători. Intrai în câte-un magazin și zece înși te-așteptau: unul la intrare, îți deschidea ușa, alții pe lateral sau în spate. Probabil erau membrii aceleiași familii.

La *Miruna Market*, cu bijuterii, obiecte artistice și mai ales covoare cu pietre prețioase și semiprețioase din cașmir și lână. N-a putut rezista Lilia și a cumpărat unul direct în dolari (peste 200 \$). Managerul ne-a spus că poate trimite covoarele prin poștă direct la destinație, în Europa sau America și plătești direct cu *credit card*: CAD (*cash after delivery*), transportul fiind inclus în preț.

Ceață mereu, din cauza umidității, din cauza poluării.

Ia să numărăm până la zece în hindi: *ek* = unu, *do* = doi (ca-n română), *tin* = trei, *char* = patru, *panch* = cinci, *chh* [tsi] = şase, *sat* = şapte, *aath* = opt, *nau* = nouă, *thus* = zece.

La masă mi-au pus pe farfurie un cub mic, alb cenușiu, am crezut că e pâine uscată, dar avea un gust sărat concentrat. Când colo, trebuia să-l pun în apă fiartă și gata supa!

Nu se permite uciderea elefanților în India.

Claxonatul în orașe nu este interzis, doar lângă spitale nu este permis.

În templele hinduse sunt aleși elefanții cei mai înalți și cu fildeșii cei mai lungi.

La televizor, dans din Rajasthan, care-i un stat în partea de NV a Indiei.

Alte cuvinte în hindi:

kroll = pasăre, *chatta* = cuib,

kuta = câine, *billi* = pisică,

kurta = cămașă, *tatchori* = fel de pâine,

bakshish = se traduce prin bacșis și provine din limba turcă – *bahış*.

Nu-mi iau adio de la India

Am făcut fotografii îmbrăcat bengalez, hindus – spre amuzamentul prietenilor indieni!

Florentin Smarandache și salutul tradițional: *Namesteye!*

Pe 6 ianuarie 2005, Binot, șoferul, ne ducea la Aeroportul Internațional „Indira Gandhi” [numit în cinstea primului premier al Indiei (1966-1977, 1980-1984), fiica lui Nehru, Indira Gandhi, asasinată în 1984].

Ne aștepta un drum lung peste Pacific, cu escală în Coreea de Sud, moțăind pe scaunul strâmt al avioanelor și prin aeroporturi, până în New Mexico. Vorba lui Silviu Popescu, ziarist și prieten vâlcean: „mă întorc acasă, în America”... dar în urechi parcă mai auzeam, răsunând în timpane, un alt cântec de când eram copil, fermecat de culoarea filmelor indiene:

*„Murmurkina de murmurki,
Murmurkina de murmurki...”*

și această magică țară.